İmkânsız Georges Bataille

Georges Bataille

İmkânsız

KABALCI

GEORGES BATAILLE

İMKÂNSIZ

KABALCI YAYINEVİ: 129
Çağdaş Fransız Düşüncesi: 1

L'Impossible © Les Editions de Minuit, 1962
İmkânsız © Kabalcı Yayınevi, İstanbul 1999

Kapak Resmi: Ay Kraliçesi ve Güneş Kralı [Bir simya simgesi]

Kapak Düzeni: Serdar Bal

Baskı: Yaylacık Matbaası
Mücellit: Yedigün Mücellithanesi

Birinci Basım: Mayıs 1999

KABALCI YAYINEVİ
Himaye-i Etfal Sok. 8-B Cağaloğlu 34410 İSTANBUL
Tel: (0212) 526 85 86 Faks: (0212) 513 63 05
kabalciy@mailcity.com

Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme d'aide à la publication, bénéficie du soutien du Ministère des Affaires Etrangères, de l'Ambassade de France en Turquie et de l'Institut Français d'Istanbul

Çeviriye ve yayına katkı programı çerçevesinde yayımlanan bu yapıt, Fransa Dışişleri Bakanlığı'nın, Türkiye'deki Fransa Büyükelçiliği'nin ve İstanbul Fransız Kültür Merkezi'nin desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Bataille, Georges

İmkansız

1. Öykü 2. Şiir 3. Şiir Eleştirisi

İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1999

ISBN 975-7942-71-9

GEORGE BATAILLE

İMKÂNSIZ

Çeviren: Mukadder Yakupoğlu

KABALCI YAYINEVİ

"Ağzından yalnızca 'İsa' ve 'Caterina' sözcükleri çıkıyordu. Ve o böyle konuşurken, ben gözlerimi tanrısal iyiliğe dikmiş, 'onu istiyorum,' diyordum ki, başı ellerimin arasına düştü."

"O gömüldüğünde, ruhum huzur, dinginlik ve öyle bir kan kokusu içinde sükûn buldu ki, üstüme boşalan kanını silme düşüncesi bana dayanılmaz geliyordu."

SIENALI AZİZE CATERINA

"Bu can çekişme boyunca, ruh tarifi imkânsız zevklerle dolup taşar."

AVILALI AZİZE TERESA

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Romanların kurgusal anlatıları gibi, bu kitaptaki metinler de –en azından ilk ikisi– gerçeği dile getirme amacıyla ortaya çıkmıştır. Onlarda inandırıcı bir değerin bulunduğunu sandığımdan değil. Aldatmak istemedim. Zaten genel olarak, aldatan roman yoktur. Başkasından daha iyi aldatabileceğimi de düşünemem. Hatta bir anlamda, anlatılarımın açıkça imkânsız'a *ulaştığına inanıyorum. Gerçekte, anlatılardaki çağrışımların can sıkıcı bir ağırlığı vardır. Belki de bu ağırlık, dehşetin bazen yaşamımda gerçek bir varlığı olması olgusuna bağlıdır. Dahası, yalanın boşluğu duygusundan kurtulmamı hâlâ sağlayan şeyin, kurmacada ulaşılmış bile olsa, yalnızca dehşet olması mümkündür.*

Gerçekçilik bende bir yanlışlık izlenimi uyandırıyor. Bu gerçekçi deneyimlerin yoksulluğu duygusundan kurtulan tek şey, şiddettir. Yalnızca ölümün ve arzunun soluğu bastırma ve kesme gücü vardır. Yalnızca arzunun ve ölümün aşırılığı hakikate ulaşmamızı sağlar

Bu kitabı ilk kez onbeş yıl önce yayınladım. O zaman pek anlaşılmaz bir başlık koymuştum: Şiir Nefreti. *Yalnızca nefretin gerçek şiire ulaştığı kanısındaydım. Şiir, ancak başkaldırının şiddeti içinde güçlü bir*

anlama sahip olabilirdi. Ama şiir, bu şiddete ancak imkânsız'ı *çağrıştırarak ulaşabilir. Hemen hemen hiç kimse ilk başlığın anlamını kavrayamadı; bu nedenle sonunda* imkânsız'*dan söz etmeyi tercih ediyorum.*

Bu ikinci başlığın da daha açık olmadığı doğrudur.

Ama bir gün yeterince açık olabilir Bu başlığın bütünü içinde, varlıkların tüm etkinliklerini ortaya koyan bir kasılmayı fark ediyorum. Bu kasılma, ölümün yok oluşundan, belki de yok oluşun anlamı olan zevk verici öfkeye kadar uzanır.

İnsan türünün önünde ikili bir perspektif vardır: Bir tarafta, şiddetli zevkin, dehşetin ve ölümün perspektifi –tam anlamıyla şiirin perspektifi– ve karşıt yönde, bilimin veya faydalılığın gerçek dünyasının perspektifi. Yalnızca faydalı olanın, gerçek olanın ciddi bir özelliği vardır. Bu özellik yerine baştan çıkarmayı tercih etme hakkımız asla yoktur: Hakikatin bizim üzerimizde hakları vardır. Hatta üzerimizde tüm haklara sahiptir. Bununla birlikte, Tanrı olmasa da, tüm haklardan daha güçlü olan bir şeye yanıt vermek zorundayız. O imkânsız'*a ki, ancak tüm bu haklardaki hakikati unutarak, yok olmayı kabul ederek ulaşabiliriz.*

G. B.

BİRİNCİ BÖLÜM

FARELERİN ÖYKÜSÜ

(Dianus'un Günlüğü)

I

[Birinci Not Defteri]

Sinirlerin olağandışı hali, sözcüklerin ötesinde sinirlenme: Sevmek, bu noktada, hasta olmaktır (ve ben hasta olmayı seviyorum).

B. beni büyülemeye devam ediyor: Sinirlerimin kamaşması onu gözümde daha da büyütüyor. Ondaki her şey öyle büyük ki! Ama titrerken ondan kuşkulanıyorum, öyle kolay biri ki (çünkü sahte, yüzeysel, kaypak biri Bu apaçık bir şey değil mi? Her şeyi karıştırıyor ve neredeyse hemen paçasını kurtarıyor, aklına ilk gelen zırvayı söylüyor, aptalların kendini etkilemesine izin veriyor ve ondan gelen her şeyi itirazsız kabullenen benim yanımdan geçerken boşu boşuna öfkeleniyor!).

Artık, onu sıktığımı biliyorum.

Onun beni küçümsemesine yol açtığımdan değil (neşe ve incelikle benden imkânsızı ister-

ken onu düş kırıklığına uğratıyorum), ama kendisini sürükleyen devinim içinde, önceden bildiği şeyi uzaklaştırıyor: Onda beni tedirgin eden şey, bu sabırsızlıktır.

Büyük bir çiviyi ve onun çıplaklığını hayal ediyorum. Öfkeli hareketleri bende fiziksel bir baş dönmesine neden oluyor; içine soktuğum çiviyi orada bırakamam! Onu ve sert çiviyi göremeyerek yazı yazdığımda onun beline sarıldığımı düşlüyorum: Beni durduran şey bir mutluluk değil, ona erişmedeki yetersizliğimdir: Beni en çok rahatsız eden onu istiyor olmam ve aşkımın kaçınılmaz bahtsızlığı olduğundan, her halükârda benden kaçıyor. Aslında artık mutluluğu aramıyorum: Ona mutluluk vermek istemiyorum, kendim için de mutluluk istemiyorum. Onu *korkuya* dokundurmayı ve onun korkudan tükenmesini hep istedim: O olduğu gibi biridir; ama ben, iki varlığın, kesin güçsüzlükleri içinde daha önce asla böylesine iletişime geçtiklerini sanmıyorum.

A.'nın dairesinde (A. cizvit olduğunu söylerken yalan mı söylüyordu bilmiyorum, sokakta B.'nin yanına yanaştı, ikiyüzlü ciddiyetiyle onu eğlendirdi; birinci gün onun evinde kendi cüppesini giydi ve B. ile birlikte içmekten başka bir şey yapmadı), A.'nın dairesinde, duyguların aşırı dü-

zensizliğiyle kalbin yapmacık yüceliğinin iç içe geçmesi bizi coşturuyor, alkol gibi yatıştırıyor.

Üçümüzün sık sık deliler gibi güldüğü de oluyor.

Müzikten beklediğim şey: (B.'nin müstehcenliğine bağlı, bitimsiz bir acıyla damgalanmış – asla yeteri kadar şiddetli, yeteri kadar karanlık, ölüme yeteri kadar yakın olmayan) *karanlık* aşk anlamına gelen soğukluğun bu keşfi içinde biraz daha derinlik.

Her uzlaşmayla alay ederek, aşağılık olan şeyden zevk alarak, dostlarımdan ayrılıyorum. Sinsi bir yeniyetme gibi, bir ihtiyar gibi yaşıyor olmaktan utanmıyorum. Çıplak kadınların bulunduğu bir kulüpte başarısız, sarhoş ve kıpkırmızıyım: İç karartıcı yüzüme ve ağzımın sıkıntılı kıvrımına bakan hiç kimse eğlendiğimi düşünemez. Kendimi hiç eğlenemeyecek kadar *bayağı* hissediyorum ve hedefime ulaşamadığımda, en azından, gerçek bir yoksulluğa gömülüyorum.

Şaşkınım ve başım dönüyor. 'Kendine olan güvenini' sağlamış biri olarak buluyorum kendimi – bunun nedeni kesinlikle onun beni terk etmesi. Kendime güvenim kalmadığında ayaklarımın altında bir boşluk açılıyor. Varlığın gerçeği, şansın saf gerçeğidir ve beni yükselten şans beni yıkıma götürüyor. En *büyükten* aşağı olduğumu

düşününce yüzüm kızarıyor: Bunu hiç düşünmeyecek, başkalarının beni bilmezden geldiğini unutacak kadar.

B.'nin beni, ben kendimi kaybetme arzusuyla kudururken yalnız bırakarak, bir artık gibi terk etmesinden duyduğum korku sonunda öfkemi kabartıyor. Biraz önce ağlıyordum –veya boş gözlerle bıkkınlığı kabul ediyordum– şimdi gün ışıyor ve olası bir mutsuzluk duygusu başımı döndürüyor: Yaşam içimde geriniyor, tıpkı bir sopranonun gırtlağından makamla çıkan bir şarkı gibi.

Havada hızla dönen bir süpürge gibi mutlu.

Suda boğulmakta olan birinin ellerini büzerek kaybolması gibi, bedenini yataktaki kadar rahat uzatamadığından boğulması gibi, aynı şekilde ama ben biliyorum.

Sen kendini kaybetmek istemiyorsun. Sen *kendi hesabına* cinsel doyuma ulaşmalısın. Korkudan öyle büyük zevkler çıkarıyordun ki – bu zevkler seni baştan ayağa kadar sarsıyordu (bunu, 'Moulin Bleu'den aldığın kirli zevklerinden, cinsel coşkularından anlıyorum: bu zevkleri terk etmek istemez misin?).

Yanıtım:
– Bir şartla terk ederim
– Ne şartı?
– Hayır!... B.'den korkarım.

Rüzgâr, soğuk ve eriyen kar altındaki dağların bu hüzünlü manzarası: Bu virane yerde B. ile yaşamayı ne kadar çok isterdim! Haftalar çok çabuk geçti

Aynı şekilde: Alkol, fırtına anları (fırtınalı çıplaklık), yorucu uykular.

Fırtınada, hiçbir albenisi olmayan bir dağ yolunda yürümek bir dinginlik değildir (daha çok bir varoluş nedenine benzer).

Beni B.'ye bağlayan şey, ortak, güvenli bir yaşam değil; onun ve benim önümüzde bir boşluk gibi uzanan imkânsızdır. Çıkış yokluğu, her durumda yeniden doğan zorluklar, Isolde'nin kılıcı gibi aramızda duran bu ölüm tehlikesi, bizi kalbin dayanamayacağı kadar uzağa götüren arzu, sürekli bir parçalanmadan acı çekme gereksinimi ve tüm bunların hâlâ, tesadüfen, yalnızca yoksulluğa götürdüğüne, pisliğe ve karakter yoksunluğuna düşürdüğüne dair –B.'den kaynaklanan–

kuşku: Tüm bunlar, her anı, yalnızca eylemin çözebileceği bir panik, beklenti, gözüpeklik, korku (daha ender olarak öfkelendiren bir zevk) karışımı haline getiriyor (ama eylem ...).

Sonuç olarak, ahlak bozukluğunda –ahlak bozukluğunun felce uğratıcılığında, engelleyiciliğinde– karşılaşılan zorluğun az bir güce, gerçek imkânların yoksunluğuna bağlı olması tuhaf. Ürkütücü olan, ahlak bozuklukları değil, onu çevreleyen bayağılıklar; hoş karşılanmayan, aptal, sıkıntılı erkek ve kadın kuklalardır. Gerçeği söylemek gerekirse, ben, peruklu yaşlı kadınları bile zirveye ulaştırmaktan üzgün bir dağ olmalıyım (neredeyse beni göremeyeceklerdi: Gece kulüplerindeki palyaçolar, –hasta odasının–, altının kötü kokusu, sahte bir parlaklığı olan bayağılık hoşuma gidiyor).

Kesin bir güçsüzlük içindeki, sınır duygusundan yoksun, hoş karşılanan bu varlıklardan nefret ediyorum: Peder A.'nın sarhoşluğundaki ciddiyet yapmacık değil (A. kuşkusuz Cemiyet'ten biri): Ölçülü küfürleri ve davranışı, –kavranamaz bir ahlaksal ciddiyetle– ondaki imkânsızlık duygusuna karşılık geliyor.

Dün, B. ve Peder A. ile birlikte akşam yemeği yedik. A.'nın delice konuşmalarının nedenini iç-

kide mi aramalıyım? Ya da dahası: Gerçeğin dile getirilişi, kuşkuya bağlanmanın ve daha mükemmel bir biçimde aldanmanın bir yolu mu olacaktır?

A. şeytansı değil, insancıl (insancıl? *anlamsız* değil mi): Giyimi ve fıkralara ilgisi bir yana bırakılırsa, bu tanrıtanımaz dindarın kiliseye düşman bir davaya hizmet ettiği bile söylenebilir. Bornozlu bir cizvit (kemikli, uzun bir beden; üstelik kutsal yağ sürmek onun için acı bir alaydan başka bir şey değil) olabilecek en çıplak insandır: Onun *hakikati*; B., hoşnutlukla, bu hakikate dokunuyordu

Dün akşamki yemeğin coşkusu içinde gördüm: B., siyah dişi bir kurt gibi güzel, mavi beyaz çizgili, baştan aşağıya açık bornozu içinde çok şık. O da Peder karşısında alaycı, narin bir alev gibi gülüyor.

Kaçınılmaz düşüşte, başlangıçta verili sınırlar dışında bir şeyden kaygı duymadan demir alarak, uçuruma doğru neşeyle gittiğimiz, her şeye meydan okuduğumuz bu sarhoşluk anları, yeryüzünden (yasalardan) tamamen kurtulduğumuz ender anlardı.

Sürüp gitme isteğinin ötesinde, tükenmenin hızlandığı bu anlarda –alevlerin, düşlerin, çılgın

gülüşlerin ortak özelliği olan– bu *anlamsız anlamdan* başka hiçbir şey yoktur. Sonunda, en son anlamsızlık bile, her zaman için tüm diğer anlamların yadsınmasından oluşmuş bir anlamdır (Bu anlam, aslında varlığın sürüp gitmesiyle alay etmesi koşuluyla, mevcut haliyle, ötekilerin anlamsızlığı olan her özel varlığın anlamı değil midir? – ve düşünce (felsefe) tıpkı üflenen mumun sönen alevi gibi, bu kor gibi yanmanın bittiği yerdedir).

Peder A.'nın keskin, hayasız ve bilinçli olarak sınırlı mantığı karşısında B.'nin esrik gülüşü (A. yarı çıplak, bir koltuğa gömülmüş, B. onun karşısında ayakta, alaycı ve bir alev gibi çılgın), demir alan ve boşluğa doğru safça ilerleyen bu anlamsızlıktı. (Aynı anda ellerim bacaklarının arasında kayboluyordu bu eller körcesine yarığı arıyor, bana boşluğu açan bu ateşle yanıyordu ...)

O anda, çıplaklığın yumuşaklığı (bacakların veya memelerin doğuşu) sonsuza değiyordu.

O anda, arzu (dostluğun artırdığı sıkıntı) öyle muhteşem tatmin edildi ki, umutsuzluğa düştüm.

Bu sonsuz an, –kaçınılmaz düşüşü ortaya çıkararak, kendisinden sonra varlığını sürdüren şeyin maskesini düşürerek, sonsuz mutlu, çılgın bir gülüş gibi– su yerine alkolü, göğün görünür yakınlığı yerine bir ölüm yokluğunu, sonu olmayan

bir boşluğu koyuyordu.

A., iki büklüm, en çılgın ihtimallere alışkın ve gözü açılmış

Bir beklentinin gerçekleşmemesinden değil, gerçek bir umutsuzluk yüzünden gülünç bir şekilde umutsuz olmuş biri olarak ancak B.'yi hayal edebilirim. Akla geldikçe gülünen işlere (yıkıcı ve çelişkili oldukları sürece) duygusuzca getirilen katı dürüstlük, görünürde şaşırtmak için kullanılan yöntemlerdeki esin eksikliği, sefahattaki kirlenmemişlik (yasa, mantıksal olarak dışlandığında, önyargısı olmadığından daha baştan berbat bir düzeydedir), duyuların şaşkınlığını aşan zevklerle zıtlaşan alay; tüm bunlar A.'yı bir tornadan çıkmış gibi kılar. Uzlaşmalardan kurtulmuş sağduyu bir dağ kadar apaçıktır – hatta bir o kadar yabanıldır.

B., Peder A.'nın karşısında, onun tuhaflıklarından şaşkına dönüyor.

Buna karşılık ben, yaşamını ne kadar basit zorunlulukların yönlendirdiğini gösteriyorum ona: On yıllık yoğun çalışma, tinin gizlenmesinin, eklemlerinden koparılmasının yavaş yavaş öğrenilmesi, insanı duygusuzlaştırıyor. Biraz değişmiş anlamıyla *perinde ac cadaver*.

– İnanıyor musun? diye sordu B. (alayla, zevkle yanıp tutuşuyordu).

Pederin ayaklarının dibine diz çökmüş benim deliliğimden o da hayvani bir mutluluk duyuyor.

Dostumuzun allak bullak olmuş yüzü alaycı bir gülümseyişle aydınlandı.

Güçlükle gevşedi.

Acı gülümseyiş – ve tavanın derinliğinde kaybolmuş, anlatılamaz bir mutluluk içinde yüzen gözler.

B. dişi bir kurda gitgide daha fazla benzeyerek bana şöyle diyor:

– Pederin meleklere nasıl güldüğüne bak!

– Efendimizin melekleri, dürüst insanın uykusunu kaçırır, diyor A.

A. esner gibi konuşuyor.

B.'nin ıslak dudaklarına ve yüreğinin derinliklerine bakarken ölmediğim için pişmanlık duyuyorum. Azmış zevke, aşırı gözü pekliğe ulaşmak, aynı zamanda bedeni, zekâyı ve kalbi de tüketerek, neredeyse ölümsüzlüğü yok ediyor. En azından dinginliği ortadan kaldırıyor.

Yalnızlığım moralimi bozuyor.

B.'den gelen bir telefon beni uyarıyor: Uzun süre onu görememekten korkuyorum.

'Yalnız insan' lanetlidir.

B. ve A., kolaylıkla yalnız yaşıyorlar. A. dini bir tarikat içinde, B. ailesiyle – bu tarikatla, bu aileyle ilişkileri yalan üzerine kurulu olsa da.

Soğuktan tir tir titriyorum. Birden, beklenmedik şekilde, B.'nin gidişi midemi bulandırıyor.

Şaşırıyorum: Ölümden korkuyorum, gevşek ve çocuksu bir korku bu. Ancak yanıp tutuşarak yaşamayı seviyorum (yoksa yalnızca varlığımın sürmesini istemek yeterdi). Ne kadar tuhaf olursa olsun, varlığımı sürdürmedeki azıcık inadım bile, bendeki tepki gösterme gücünü yok ediyor: Sıkıntıdan boğularak yaşıyorum ve tam da yaşamayı sevemediğimden, ölümden korkuyorum.

Kendimdeki muhtemel sertliği, en kötü şeylere karşı kayıtsızlığı, işkencelerde gerekli olan deliliği keşfediyorum: Yine de titriyorum, hastayım.

Yaramın iyileşmez olduğunu biliyorum.

Kalın sisleri bir ateş gibi aydınlatan B.'nin, dişi kurtlara özgü bu meydan okuması olmasaydı her şey tatsız ve uzam boş olurdu. O anda, denizin alçalması gibi, yaşam beni terk ediyor.

Eğer isteseydim
Ama hayır.
Reddediyorum.
Yatağımda korkuyla baş başayım.

Bu meydan okuma –onun zambak tazeliği ve

çıplaklığın taze elleri– kalbin zirvesi gibi ulaşılmaz

Ama bellek kaypaktır.

Belleğim *zayıflıyor*, gitgide daha çok zayıflıyor.

Çoğu zaman öyle güçsüzüm ki yazı yazacak gücüm bile olmuyor. Yalan söyleme gücü? Bunu da söylemeliyim: Sıraladığım bu sözcükler yalan söylüyorlar. Hapiste duvarlara yazı yazmazdım: Çıkışı aramaktan tırnaklarım sökülürdü.

Yazmak, tırnaklara kavuşmak, boş yere de olsa, kurtuluş anını umut etmek mi?

Yazma nedenim, B.'ye ulaşmaktır.

En umutsuz şey: B.'nin, yaşamının labirenti içinde, ona duyduğum aşk demek olan Ariadne'ın ipini sonunda yitirmesidir.

B., kendisinin ve benim, bir hapishanenin gecesine girdiğimizi, oradan ancak ölü çıkacağımızı, duvarın öte tarafına yapışmış bir kulağı bekleyerek, soğukta, çıplak kalplerimizi duvara yapıştırmaya mahkûm olduğumuzu biliyor, ama unutuyor (bu amaç için unutmak şart değil mi?).

Bu ana ulaşmak için tutsaklığın, bu anı izleyen gece ve soğuğun gerekli oluşuna lanet olsun!

Dün A. ile bir saat geçirdim.

İlk olarak şunu yazmak istiyorum. Bir şeye ulaşmak için gerekli araçlara sahip değiliz: Aslında ulaşıyoruz; birdenbire gereken noktaya ulaşıyoruz ve geri kalan günlerimizi kayıp bir anı aramakla geçiriyoruz; ama tam da onu aramak bizi ondan uzaklaştırdığından çoğu kez onu elimizden kaçırıyoruz, onunla birleşmek kuşkusuz dönüş anından sonsuza dek yoksun kalmanın bir yoludur. –Birdenbire, gecemin içinde, yalnızlığımın içinde, kaygı yerini inanca bırakıyor: Sinsice bu; hatta artık söküp atıcı bile değil (söke söke, artık sökemiyor), *birdenbire B.'nin kalbi, benim kalbimin içinde.*

Konuşma boyunca, ıstırabın peşini bırakmadığı hayvan duygusu, soluk alma isteğimi yok ediyordu. Konuşmaya niyetlenmiştim: Bu niyetime alaycı bir yüz yanıt veriyordu (A. çok ender güler; gülümser, aradığı için kınanacağı *kaybedilmiş bir anı* yoktur onun: *umutsuzdur* (çoğu zaman olduğu gibi); genelde, mutluluğa erişilebileceği düşüncesini içten içe sürdürür).

Bir mahzen karanlığında, çıplaklık parıltılarının tuhaf yansımaları: L. N. ve karısı E., ikisi de hoş insanlar. E. sarışın; dekolte, pembe giysisi içinde bana sırtını dönüyordu. Aynadan bana gü-

lümsüyordu. Neşesi aldatıcı Kocası, bir şemsiyenin ucuyla kendi giysisini beline kadar kaldırır.

N., kötü bir Fransızca ile, *çok fazla onsekizinci*, dedi. E.'nin aynadaki gülüşünde alkolün büyüleyici kötülüğü vardı.

Aynı anlamsız ışığın tüm insanlar için parıldaması ne kadar tuhaf! Çıplaklık korkutuyor: Tüm doğamızın kaynaklandığı rezalette, çıplaklık dehşet anlamına geliyor *Çıplaklık* diye adlandırılan şey, parçalanmış bir bağlılık gerektirir, en belirsiz çağrıya verilen titrek ve suskun bir yanıttan başka bir şey değildir. Karanlıkta hayal meyal görülen kaçamak, ölgün ışık bir yaşamın bağışlanmasını gerektirmiyor mu? İnsan, herkesin ikiyüzlülüğüne ('insan' davranışlarının özünde hangi aptallık vardır!) meydan okurken, kendisini alevlerin içinden pisliğe, çıplaklığın karanlığına götüren yolu yeniden bulmak zorunda değil midir?

Baykuş, ay ışığında, yaralıların çığlık attığı bir alanın üzerinde uçuyor.

Ben de aynı şekilde kendi mutsuzluğumun üzerinde uçuyorum.

Ben bir mutsuzum, güçsüz bir münzeviyim. Ölümden korkuyorum, seviyorum ve çeşitli biçimlerde ıstırap çekiyorum: Bunun üzerine, acılarımı yüzüstü bırakıyor ve *bunların yalan söylediklerini söylüyorum*. Dışarıda hava soğuk. Ben yatağımda niçin ateşler içindeyim, bilmiyorum: Sobam yok, ortalık donmuş. Eğer dışarıda çıplak, buz kesmiş, durdurulmuş, kaybolmuş olsaydım (bombaların ıslıklarını ve patlamalarını odamda olduğundan daha iyi duyardım – o anda şehir bombalandı) dişlerimin takırdaması hâlâ yalan olacaktı.

Genelevde bir yığın kız soydum. İçiyordum, sarhoştum ve yalnızca savunmasız olduğumda mutluydum.

Yalnızca genelevde sahip olunan özgürlük

Genelevde pantolonumu çıkarabiliyor, çaçanın dizlerinin üstüne oturabiliyor ve ağlayabiliyordum. Bunun da pek önemi yoktu, zayıf ihti-

mali yine de yok eden bir yalandan başka bir şey değildi.

Arkamda dürüst ve çocuksu bir fikir ve aslında çok fazla korku var.

Dehşet, mutsuz aşk, zihin açıklığı karışımı (baykuş!)

Akıl hastanesinden kaçmış bir deli gibiyim, deliliğim, en azından, beni daha da çok içime kapıyor.

Hezeyanım parçalandı. Ben mi geceye gülüyorum yoksa gece mi bilmiyorum. Yalnızım ve B.'nin yokluğunda haykırıyorum. Haykırışım, yaşamın ölüm içinde kayboluşu gibi kayboluyor. Müstehcenlik aşkı azdırır.

A.'nın gözleri önünde çıplak B.'nin ürkütücü anısı.

Ona çılgınca sarılıyordum, dudaklarımız birbirine karışıyordu.

A. şaşkın, susuyordu, 'kilisedeki gibiydi.'

Ya şimdi?

B.'yi, yokluğunu ve yokluğundaki sıkıntımı sevecek kadar seviyorum.

Güçsüzlüğüm: Yanıp tutuşmak, gülmek, çok sevinmek, ama havalar soğuduğunda, yaşama ce-

saretinden yoksun olmak.

En kötü şey: Savunulacak yanı olmayan sayısız yaşam; sayısız kibir, çirkinlik ve ahlaksal boşluk. Kocaman başörtüsüyle yanlışlığın imparatorluğunu ilan eden gerdanı kat kat bu kadın Kalabalık –budalalık, aksaklık– tümüyle bir yanlışlık değil midir? Varlığın birey içine, bireyin kalabalık içine düşüşü, karanlıklarımızın içinde bir 'ehven-i şer' değil midir? En kötü şey Tanrı'dır: Daha doğrusu, "Benim aşkım ne büyük!" diye haykıran Madam Charles; daha doğrusu, Madam Charles ile yatan, ancak gecenin geri kalanında hıçkıran ve imkânsızı istemeye mahkûm ben. Dahası işkenceler, irin, ter, alçaklık.

Aşağılık sonuçlar peşindeki ölümün tüm etkinlikleri.

Bu güçsüzlük labirentinde (her tarafta yalan), *perdenin kalktığı* anı unutuyorum (N. kendi giysisini kaldırırken, E. aynada gülerken: Koştum, ağzı yakaladım ve memeler giysiden dışarı fırladılar...).

E.'nin çıplaklığı ..., B.'nin çıplaklığı, beni korkudan kurtarabilecek misiniz?

Asla

beni daha çok korkutun

II

Aşırı sofuluk dindarlığın zıttıdır, aşırı ahlaksızlık zevkin zıttıdır.

Bu dünyada güçlükle soluk alan bir insan olarak, sanki her şeyden yoksun kalacakmışım gibi tetikte olmak, tedirgin olmak zorunda olduğumu ve çılgınca korkumu düşündüğümde, gecelerin hafiflemiş havasında açlıktan ve soğuktan titremeye susamış köylü atalarımın dehşeti geliyor aklıma.

Dağlarda, içinde yaşadıkları bataklıklarda güçlükle soluk almayı, (yiyecek, para, hayvan ve insan hastalıkları, kuraklıklar ve sürüm yokluğu karşısında) korkudan tir tir titremeyi sanki *kendileri istemişler* ve dolanıp duran gölgelerin merhametinde güçlü sevinçleri.

Birbirlerine devrettikleri mirasa, çıplaklık kaygısına gelince, (gebe kalmanın en zahmetli anındaki çıplak meşale alevleri) açıkça hiçbir şey bu kadar 'utanç verici' değildir.

"Babalar yeşil üzümleri yediklerinde oğulların dişleri kamaştı."

Büyükannemin gırtlağının bende sıkılıyor olması tüylerimi diken diken ediyor.

B.'den haber yok, zil zurna kör bir halde, bir yolu sonuna varamadan izliyorum ve benimle birlikte (sessiz, sıkıcı, bitmeyen beklentiye mahkûm) tüm dünya da bu yolu izliyormuş gibi geliyor bana.

Bu sabah kar yağıyor, yalnızım, sobam yanmıyor. Harlı ateş, sıcaklık ve B.'ydi bunların karşılığı. Ama bardaklar içkiyle dolar, B. güler, A.'dan söz ederdi, yıldız tozlarının gökyüzündeki kavranabilir her amaçtan kaçması gibi ve hayvanlar gibi çıplak uyurduk...

Güzel yanıtlar alıyorum; B.'nin çıplaklığı, gülüşü gibi. Ama anlam çok az değişiyor. Ölümün önceden gizlemediği anlam yoktur. En güzel ölüm en şiddetlisi değildir – bu ölüm kendi sefaletini coşkulu, kışkırtıcı, güçsüz (geçen gece B.'nin A.'nın önündeki çıplaklığı gibi) bir devinimle kendisi ilan eder.

B., Peder'in karşısında gülüyordu, bacaklardan göğüslere kadar vahşice çıplaktı, o anki küstahlığı, işkence altında, aşağılık olduklarını cel-

latlarının yüzüne tüküren sevgilileri anımsatıyordu. Bu hareket, hareketlerin en *özgürü* değil miydi (alevlerin gecenin içinde göğe kadar yükseldiği)? En şehvetlisi mi? En yavanı mı? Yazarken bunun bir yansısını yakalamaya çalışıyorum, ama hiçbir şey bulamıyorum... Gecenin içinde alevsiz ve yansımasız ilerliyorum, her şey benim içimde gizleniyor.

Ey acısız, kaygısız, *anlamsız* mutluluk! Parçalayıcı ve çatlak böyle alevlerle, yanma arzusuyla yanan ben. Ölümle fiziksel acı –ve ölümden ve acıdan daha derin olan zevk– arasında, uykunun sınırında, üzüntülü bir gecenin içinde güçlükle yürüyorum.

Belleğin zayıflığı. –Geçen yıl Tabarin'in gösterisini izlemeye gitmiştim. Öncelikle, kızların çıplaklığına doymak bilmiyordum (kimi zaman renkli jartiyer, sandalyeye konan külotlu çorap, kesinlikle en kötüyü, arzulanan çıplak bedeni çağrıştırır – kızları, *yavan* yakınlıklarına nüfuz etmeden, bir yatakta onlarla yatmadan önce tiyatroda gördüğüm enderdir). Aylarca dışarı çıkmamıştım. Tabarin'e, kolay cinsellikler ve dudaklarla parıldayan bir şenliğe gider gibi gittim. Başlangıçta –kendini çıplaklığın zevklerine adamış, çok güzel– kızların gülen kalabalığını düşleyerek içi-

yordum, şehvet isteği içimde bir özsu gibi yükseliyordu: *Görmeye* gelmiştim ve zaten mutluydum. İçeri girerken sarhoştum. Sabırsızlıktan ve ilk sırada olmak için, çok erken gelmiştim (ama, ne kadar sinir bozucu olursa olsun, gösteriyi beklemek çok hoştu). Tek başıma içmek için bir şişe şampanya istedim. Şişeyi kısa sürede bitirdim. Sonunda sarhoşluktan bitkin düşmüştüm: Kendime geldiğimde gösteri bitmişti, salon boş, kafam daha da boş. Sanki hiçbir şey seyretmemiştim. Başından sonuna, belleğimde yalnızca bir boşluk vardı.

Karartma sırasında dışarı çıktım. Sokaklar gibi içim de kapkaraydı.

O gece, –başkasını lanetleme hakkını kendi koşullarının acımasızlığından elde ederek, ıstıraplarından ve sertliklerinden dünyayı yöneten ilkeyi çıkararak– kurumuş gözleri ve sıkıntıdan incelmiş dudaklarıyla, bataklık pusunun çamurda bıraktığı büyükanne büyükbabalarımın anılarını düşünmüyordum.

Yalnızca kendimi özgür görmekten kaygı duymuyorum. Kaygım, beni *çeken,* ama aynı zamanda da korkutan bir imkânı gerektiriyor. Kaygı, tıpkı bir baş dönmesi gibi, akılcı bir tedirginlik-

ten farklıdır. Bir düşüş ihtimali kişiyi tedirgin eder, ama eğer ihtimaller, korkuttuğu kişiyi uzaklaştırmak yerine onda gönülsüz bir suç ortaklığı bulursa tedirginlik iki misli artar: Baş dönmesinin büyüleyiciliği, aslında anlaşılmaz bir şekilde boyun eğilen bir arzudur. Duyuların uyarılmasında da aynı şey söz konusudur. Güzel bir kızın diziyle belinin arası çıplak bırakıldığında, arzu, çıplaklığın belirttiği bir imkân imgesini canlandırır. Kimileri bu duruma aldırmaz, herkesin başı dönmez. Apaçık bir uçurum arzusu pek kavranılır bir şey değildir, bu arzunun amacı doğrudan ölümdür. Bense, tersine, karşımda soyunmuş kızı sevebilirim. Kızların göbek altı ancak sonuçta bir uçurum özelliği taşırken, beklentime yanıt veren şey bana bu uçurum gibi gelse de, yanıta hemen itiraz ederim. Göbek altı, sonsuza dek güzel, sonsuza dek arzu tarafından soyulmuş göbek altı olarak, sonsuzca yararlanılabilir olsaydı ve diğer yandan, ben bitmez güçlere sahip olsaydım, bir uçurum olmazdı. Ama dar bir vadinin dolaysız karanlık özelliği onda olmasa bile, bu vadi kadar boştur ve onun gibi dehşete götürür.

Bu akşam karamsarım: Büyükannemin çamurun içinde dudakları çimdikleme sevinci, kendime karşı lanetli kötülüğüm; geçen gecenin zevk-

lerinden (önü açık güzel bornozdan, bacak aralarındaki boşluktan, meydan okuyan gülüşlerden) bugün bana kalan şey bu.

B.'nin korkmuş olabileceğini düşünmeliydim. Şimdi ben de korkuyorum.

Farelerin öyküsünü anlatırken uzanmış duruşundan, durumun dehşetini nasıl göremedim?

(Peder güldü, ama gözleri büyüdü. Her iki öyküyü de art arda anlattım:

X. (yirmi yıl önce ölmüştü, günümüzde, *Binbir Gece Masalları*'nın zenginliğiyle boy ölçüşmeyi düşünen tek yazardı) bir otel odasındaydı ve değişik üniformalar giymiş insanlar (ağır süvari, itfaiyeci, denizci, zabıta veya kurye) odaya giriyordu. Dantel bir örtü, yatağa uzanmış olan X.'i gizliyordu. Bu kişiler odada sırayla, tek kelime etmeden dolaşıyorlardı. Son olarak, X.'in sevdiği bir asansör görevlisi, üzerinde güzel bir üniformayla içeri girdi, elinde, içinde fare olan bir kafes vardı. Kafesi bir masanın üstüne koyan asansör görevlisi, elindeki şapka iğnesini fareye batırdı. İğne kalbe girerken X. dantel örtüyü kirletiyordu.

X., Saint-Séverin Mahallesi'ndeki bir batakhanenin bodrumunda da karşımıza çıkıyor.

– Madam, bugün fareniz var mı? diye soruyor-

du patrona.

Patron, X.'in beklentisine yanıt veriyordu.

– Evet, bayım diyordu, faremiz var.

– Yaa!...

– Şey diye devam ediyordu X, Madam, *bu fareler* güzel mi?

– Evet, bayım, çok güzel fareler.

– Gerçekten mi? Peki bu fareler büyük mü?

– Göreceksiniz, dev fareler bunlar.

– Biliyorsunuz, bana dev fareler gerekiyor

– Evet, bayım, dev fareler

Bunun üzerine X. onu bekleyen yaşlı kadının üstüne çullanıyordu.)

Sonunda öykümü gerektiği gibi anlattım.

A. ayağa kalktı ve B.'ye şöyle dedi:

– Ne yazık, sevgili dostum, çok gençsiniz

– Buna ben de üzülüyorum, Peder.

– Karatavuklar olmadığı için, değil mi?

(Hatta, kibar kişilerin, dev bir fare kadar büyük olan şeyleri.)

Bu, tam olarak bir boşluğa düşmek değildir: Düşüşün bir çığlığı söküp çıkarması gibi, bir alev yükselir ..., ama alev çığlık gibidir, tutulamaz.

Kuşkusuz en kötüsü, tutulduğu, en azından tutulacağı yanılsamasını veren göreceli bir süredir. Eller arasında kalan şey kadındır ve şu ikisinden biri gerçekleşir: ya kadın bizden kaçar ya da aşkın kendisi olan boşluğa düşüş bizden kaçar: Bu son durumda, kendimizi teselli ederiz, ama enayiler gibi. Ve başımıza gelebilecek en iyi şey, (içinde gizlice, belki de mutlulukla, ama mutluluktan ölmeye hazır olarak tek çığlığımızı attığımız) kayıp zamanı aramak zorunda olmaktır.

Korkudan, ama yine de derin mutluluktan bağıran çocuk çığlığı.

Sanki mezarlarda oturuyormuşuz gibi gözlerimizden dışarı fırlayan bu fareler... A.'da bir fare hızı ve karakteri var – nereden çıktığı, nereye kaçtığı bilinmediğinden daha kaygılandırıcı.

Kızların dizleriyle bellerinin arası, bir farenin ani geçişi gibi beklentiye şiddetle karşılık verir. Bizi büyüleyen şey baş döndürücüdür: Yavanlıkta, kıvrımlarda, batakhanelerde, içine düşülen dar bir vadinin boşluğuyla aynı *yanıltıcı* öz vardır. Boşluk da beni çekiyor, yoksa başım dönmezdi – ama düşersem ölürüm ve bir boşluk, içine düşmenin dışında benim ne işime yarayabilir? Düşüşten sonra yaşayacaksam, arzudaki boşluğun gerçekliğini –'küçük ölüm'de binlerce kez yaptı-

ğım gibi– saptayabilirim.

Kuşkusuz 'küçük ölüm' arzuyu anında tüketiyor (onu yok ediyor) ve bizi, dar bir vadinin yamacında, boşluğun büyüleyiciliğine karşı duyarsız, dingin bir insan haline sokuyor.

Benimle birlikte uzanan A. ve B. ile –gece, doyumun ardından gelen gevşeme içinde– en uç politik sorunları tartışıyor olmamız çok komik.

B.'nin başını okşuyordum.

A., sıradan bir utanma duygusundan bile yoksun olan B.'nin çıplak ayağını tutuyordu.

Metafiziği ele aldık.

Diyaloglar geleneğini yeniden keşfediyorduk!

Bu diyaloğu yazacak mıyım? Bugün bundan vazgeçiyorum, sinirleniyorum.

(B.'nin yokluğu yüzünden) çok fazla sıkıntı.

Dikkatimi şu çekiyor: Bu diyaloğu burada aktarırsam arzunun peşinden gitmekten vazgeçerim.

Hayır, arzu beni hemen körleştiriyor.

Bir köpeğin bir kemiği kemirmesi gibi

Bahtsız arayışımdan vazgeçecek miyim?

Şunu da söylemek gerekir: En gergin dil en

devingen dil değilse; yaşam, dilden –çılgınca da olsa– daha devingendir (B. ile hiç durmadan şakalaşıyorum, birbirimizle yarışırcasına gülüyoruz: Doğru sözlü olma kaygıma rağmen bundan daha fazla söz edemem. Bir çocuğun ağlaması gibi yazıyorum: Bir çocuk, gözyaşları içinde olma nedenlerine yavaş yavaş karşı çıkar).

Yazma nedenlerimi kaybeder miyim?

Ve hatta

Ya savaştan, işkenceden söz edersem Günümüzde savaş, işkence, gündelik dilin belirlediği noktalara yerleştiğinden –beni bilinen sınırların ötesine sürükleyen– konumdan vazgeçiyorum.

Böylece, felsefi düşüncenin bir şeyleri nasıl hâlâ gözler önüne serdiğini anlıyorum: Arzunun konusuna karşıt olsa da asla onunla ilgisiz olmayan, önceden tanımlanmış bir başka konudan yola çıkarak tanımlanan sınırlı bir konuya sahip olduğu için beklentiye yanıt veremez.

Önemli olanın benim konum olduğunu ve daha önemli gibi gözüken diğer konuların, gerçekte benimkinin beklentisine götüren araçlardan başka bir şey olmadıklarını görmeyi, önemsemez bir kisveye bürünerek, kim reddedebilir? Özgürlük, her kavrayışın parçalandığı sınırların ucunda ya-

şama özgürlüğü değilse hiçbir şeydir.

Öteki gecenin çıplaklığı, sonunda geceyi güçsüz bırakan (arzunun aşırılığı yüzünden) düşüncemin tek uygulanma noktasıdır.

B.'nin çıplaklığı, *varolanı* sorgulama gücüne sahip tek şey benim beklentim olduğunda, *beklentimi* tehlikeye atıyor (beklenti, beni *bilinenden* kurtarıyor, çünkü *kayıp zaman* sonsuza dek kayıptır; *önceden görülmüşün* maskesi altında açgözlülükle öte yanı arıyorum: *bilinmezi*).

Felsefe, bu yapmacık çekişmeden uzak tartışma olduğuna göre felsefenin ne önemi var: *Sakinlediğimizde* sorabileceğimiz bir soru! Daha önceden bilinen tüm bir bilgiye dayanmasaydık nasıl sakin olabilirdik? Düşüncenin bir ucuna metafizik bir veriyi zorla dahil etmek, onun özünü, her felsefenin özünü komik bir biçimde ortaya çıkarır.

Bu diyaloğa izin veren tek şey ardından gelen güçsüzlüktür.

Savaştan ancak *sakinlemiş* (sakinlemiş, barışa susamış) olarak söz edebilmek ne kadar sinir bozucu bir durum, öyle ki, duyarsız bir köre aitmiş gibi görünen bu kitabı, savaşı sonuna kadar dü-

şünerek yazıyorum.

(Genelde yapıldığı gibi savaştan söz etmek, temeldeki imkânsızın unutulmasını gerektirir. Felsefeden söz etmek de böyledir. Mola vermeden felsefeyle yüz yüze gelinemez – kendimizi dövdürmemiz ve öldürtmemiz bile bizi imkânsızdan uzaklaştırır.)

Bugün olduğu gibi, şeylerin yalın temelini (sonsuz bir ihtimalin varlığı koşuluyla, can çekişmenin eksiksiz ortaya çıkaracağı şey budur) şöyle bir gördüğümde, susmak zorunda olduğumu fark ediyorum: Konuşurken çaresizlik anını erteliyorum.

O sırada, B.'nin, şu basit sözcükleri içeren, V 'den (Ardèche'in küçük bir şehri) postalanmış ve çocuksu bir yazıyla yazılmış mektubunu aldım (altı gün süren bir sessizlikten sonra):

Sağ elim biraz incildiğinden sol elle yazıyorum.
Kötü bir düşten sahneler.
Elveda.
Peder'i de öpüyorum.

B.

Varlığımı sürdürmek neye yarıyor?

Kaybedilen davanın peşinden gitmek niye?

Bu akşam ne yazmak ne de gara gitmek için neden var. Ya da şu: Geceyi bir trende, hatta tercihen üçüncü mevkide geçirmek hoşuma gider. Ya da: Geçen yılki gibi, B.'nin arazisini koruyan av bekçisi karda kafamı kırarsa, gülecek bir kişi tanıyorum.

Tabii ki ben!

Bunu düşünmem gerekirdi. B. babasının evine sığındı

Cesaretsizim.

B.'nin benden kaçması, ona hiçbir biçimde ulaşamayacağım bir yere sığınması, bu yaşlı ayyaş onu dövdüğünde (babası: hesap kitap geveleyen şu yaşlı cimri), B. söz verdiğinde Kendimi gitgide daha kötü hissediyorum.

Güldüm, tek başıma güldüm. Sanki birden, bende kalan çok az gücü içimden bir ıslıkla çıkarmışım gibi ıslık çalarak uyandım ve kendimi yere bıraktım. Halının üzerinde ağladım.

B. kendinden kaçıyor. Yine de

Kimse yazgıyı onun gibi zorlamamıştır (A.'nın evinde).

Anlıyorum: O bunu düşünmüyordu. Ben bilincine vardığımda (ne kadar bilincindeydim ve bilinç ne kadar kötü ediyor! Yanak gibi şişmiş bir bilinç! B.'nin benden kaçmasına nasıl şaşırırım!).

Şakaklarım sürekli zonkluyor. Dışarıda kar yağıyor. Birkaç günden beri sanırım. Ateşim var ve bu ateşten nefret ediyorum; yalnızlığım, birkaç gündür gerçekten çıldırtıcı. Artık oda bile yalan söylüyor: Sobam yanmıyor ve oda soğukken ellerimi yorganın altında saklıyordum, kendimi daha az köşeye sıkışmış hissediyordum, şakaklarım daha az zonkluyordu. Yarı uykudayken, ölü olduğumu düşledim: Odadaki soğuk tabutumdu, şehrin evleri diğer mezarlardı. Alışıyordum. Mutsuz olmaktan gurur duymuyor değildim. Titriyordum; umutsuz, akan kum gibi çözülmüş.

Saçmalık, sınırsız zayıflık: Bu küçük şehrin hanında, B.'ye birkaç adım uzaklıkta, ona ulaşma olanağım olmadan hastalığımla baş başayım.

Paris'te, V 'deki otelin adresini bularak bana yazacak mı?

Kötü kadere karşı gelmekten vazgeçeceğini düşünüyorum.

Defalarca ona bir not ulaştırmaya karar verdim.

Gelebilecek olsa bile geleceğinden kuşkuluyum (küçük şehirlerde her şey duyulur). Sonu olmayan hesaplar yapıyorum; Edron'un (av bekçisi-kapıcı) notumu kapıp babaya iletmesi kaçınılmaz. Kapım çalınacak ve geçen yılki gibi, karşımdaki B. değil, onun yerine üzerime atlayacak ve geçen yılki gibi baston darbeleriyle beni dövecek küçük Edron (bir fare gibi küçük ve canlı ihtiyar) olacak. Bugün, üstüne üstlük, artık şaşırmayacağım gibi, elimden bir şey de gelmeyecek. Yatağımda, en ufak bir gücüm bile yok.

Ey sahte don Juan, buz kesmiş otel odasında, şövalyenin kapıcısının kurbanı!

Geçen yıl, kar altında, B.'yi beklediğim kavşakta olmuştu: Hızla geldi, bana vuracağını anlamamıştım, kafama şiddetli bir darbe yiyince anladım. Bilincimi kaybettim ve ihtiyarın tekmeleriyle kendime geldim. Suratıma vuruyordu. Her tara-

fım kan içindeydi. Daha fazla devam etmedi ve geldiği gibi koşarak gitti.

Ellerimin üzerinde doğrulduğumda kanımın aktığını gördüm. Burnumdan, dudaklarımdan karın üzerine kan akıyordu. Ayağa kalktım ve güneşe karşı işedim. Yaralar engelliyor, acı veriyordu. Midem bulanıyordu, artık B.'ye ulaşma şansım kalmadığından, her saat biraz daha gömüldüğüm ve kendimi biraz daha yitirdiğim bu karanlığa dalıyordum.

Bu durumun nedeni küçük Edron değildi; B.'ye ulaşma imkânım *hiç* olmadı diye düşünseydim (az çok) sakinleşmiş olurdum. B. her durumda benden kaçıyor, Edron gibi aniden ortaya çıkıyor, onun gibi aniden ortadan kayboluyor. Oteli, otelin çıkış yokluğunu, boşluğun bu gereksiz bekleme odasını arzuladım. Ölüp ölmeyeceğimi (belki?) bilmiyorum, ama artık V 'de geçirdiğim günlerden daha iyi bir ölüm komedisini düşleyemem.

Ateşten tir tir titreyerek dişlerimi takırdatıyorum, gülüyorum. Şövalyenin buz gibi eline uzattığım alevler içindeki elim; onun elini, kendi elimde, kel, ufak tefek bir noter kâtibinin yamyassı eli olarak düşlüyorum. Ama gülüşüm boğazıma takılıyor: O içiyor ve kızını dövüyor. B. ona

kafa tutmaya can atarken, yazgısı haftalar boyu ona bağlı! Annesi de hasta Ona hizmetçilerin önünde orospu muamelesi yapıyor! Ama ben, o kızını döverken aklımı kaybediyorum, kızını öldürecek.

'Gerçekte oyuncunun B.'ye aldırdığı yoktu. Tam olarak onu sevdiği bile söylenemezdi. Sözde aşkı, yalnızca bu aşktan çıkardığı sıkıntıyla anlam kazanıyordu. Onun sevdiği şey geceydi. B.'yi diğer kadınlara tercih ediyordu; çünkü B. onu kurtarıyordu, kaçırıyordu ve uzun kaçışları boyunca, ölüm tehditleri altındaydı. Tam anlamıyla bir âşığın hayatının kadınını sevmesi gibi seviyordu geceyi.

Ama hayır. B.'nin kendisi gecedir, geceyi özler. Bir gün dünyayı bırakacağım: O zaman gece gece olacak ve ben öleceğim. Ama yaşarken sevdiğim şey, gece hayatındaki aşktır. Yaşamımın, gerekli güce sahip olduğu için, onu geceye doğru götüren bir nesnenin beklentisi olması iyidir. Mutluluğu ararken boşuna acı çekiyoruz: Gece bile bizden, onu sevme gücüne sahip olmamızı istiyor. Eğer hayatta kalırsak, onun aşkıyla tüketeceğimiz gerekli güçleri bulmamız gerek.

Paris'i terk ettiğimde, ardımdaki köprüleri

yakmıştım. V'deki yaşantım başından beri kötü bir düşten farksızdı, burada yalnızca saçmalık vardı: Dayanılmaz koşullarda hasta olmaktı yazgım.

Bana Paris'ten gelen bir mektubu getirdiler: Üzüntüm öyle büyük ki, kimi zaman yüksek sesle inliyorum.

Mektup, ilk not gibi sol elle yazılmıştı, ama daha az belirsizdi:

babam, diyordu, beni odadan odaya, saçlarımdan çekerek sürükledi. Bağırıyordum: İnanılmaz bir acı veriyordu. Annem eliyle ağzımı kapamış olmalıydı. Annemi ve beni öldüreceğini söylüyordu, daha sonra da seni öldürecekmiş, sırıtıyordu: Seni mutsuz etmek istemiyormuş! Bir parmağımı yakaladı ve onu öyle şeytansı bir kötülükle ters çevirdi ki parmağım kırıldı. Böylesine şiddetli bir acıyı hayal edemezdim. Olup biteni tam anlayamıyorum: Açık pencereden, dışarıdan bir karga sürüsü geçerken bağırdım, kargaların çığlıkları benim çığlıklarıma karışıyordu. Belki de deliriyorum.

"Senden kuşkulanıyor: Yemek saatlerinde otellere gidiyor, yemek salonlarında dolaşıyor. O bir çılgın: Doktor onu hastaneye yatırmak istiyor, ama bizim kadar çılgın olan karısı ona deli denmesini istemiyor... Sabahtan akşama kadar se-

ninle uğraşıyor: *En çok senden nefret ediyor* Senden söz ederken, kurbağa kafasından küçük, kırmızı bir dil çıkarıyor.

"Nedenini bilmiyorum, günün her saati senden 'sayın lord' ve 'timsah' olarak söz ediyor. Senin benimle evleneceğini söylüyor, çünkü, diyor, sen serveti, şatoyu istiyormuşsun: 'Cenazeyi andıran bir düğünümüz' olacakmış!"

Odamda, kesinlikle ben de deliriyorum.

Pardösümün içinde titreyerek, kar altında şatoya gideceğim. Demir parmaklıklı kapısında yaşlı Edron belirecek. Kurnaz ve öfkeli ağzım göreceğim ve köpek havlamalarının bastırdığı hakaretlerini duymayacağım.

Yatağımda dizlerimi karnıma çekiyordum: Ağlıyordum.

Timsah gözyaşları!

O, B., ağlamaz, hiçbir zaman ağlamamıştır.

Onu, şatonun koridorlarından birinde, bir hava akımı gibi kapıları birbiri ardına kaparken, benim timsah gözyaşlarıma yine de gülerken hayal ediyorum.

Hâlâ kar yağıyor.

Otelde ayak sesi duyduğum zaman, kalbim

daha şiddetli çarpıyor: B. postaneye giderek mektuplarımı bulacak ve gelecek mi?

Kapı vuruldu, gelenin o olmadığından ve onu benden ayıran duvarın açılmadığından emindim

Şu kaçamak zevki hayal edip durmuştum: Bunca gün ve geceden sonra onu yeniden görmek! Peder A., hafif bir gülümseyiş ve gözlerinde tuhaf bir alayla kapıyı açtı.

– B.'den haber aldım, dedi. Sonunda, gelmemi rica eden bir not aldım. Siz bir şey yapamazsınız, diyor. Ben, giysim

Bir an önce şatoya gitmesi için ona yalvardım.

Beni sekiz günlük sakalla zayıf ve çökmüş buldu.

– Neyiniz var? Sizden haber götüreceğim.

– Hastayım, dedim, onu haberdar edemedim. Bendeki haberler sizdekilerden daha eski.

Ona durumumu anlattım ve devam ettim:

– Şu tümceyi nerede okuduğumu bilmiyorum: *'Bu cübbe mutlaka kötü bir kehânet.'* En kötü ihtimali düşünüyorum.

– Rahat olun, dedi, otelde konuştum. Kötü bir şey olsa küçük bir şehirde hemen duyulurdu.

– Şato buradan uzak mı?

– Üç kilometre B. bundan birkaç saat öncesine kadar kesinlikle yaşıyordu. Bundan daha fazlasını hiçbir zaman bilemeyiz. Ateşinizi canlandırmama izin verin, odanızda bir buzul soğuğu var.

Postaneye gitmeyeceğini çok iyi biliyordum!

Ya şimdi?

Habercim karda kayboluyor: Çığlıkları, B.'nin odasındaki çığlıklarına karışan kargalarınkine benziyor.

Karların üstünden uçan bu kuşlar büyük ihtimalle B.'nin çığlık attığı odaya doğru giden Cizvit'e eşlik ediyorlar. Aynı anda B.'nin çıplaklığını (göğüsler, kalçalar, kıllar), işkencecinin kurbağa suratını, kırmızı dili hayal ediyorum: Ve şimdi kargalar, papaz.

Kalbimin, şeylerin özüne dokunacak kadar yavaş kabardığını hissediyorum.

A. bir fare gibi kaçıp gidiyor!

Taşkın davranışım, boşluğa açılan pencere; ve ölümcül olayların arifesinde, zamanın eline düşmüş, onun tarafından hırpalanmışım gibi öfkelendirici bir 'ne önemi var!'ım...

Babanın şatosundaki karşılaşma (metresim

olan kız ile sevgilisi Cizvit'in karşılaşması) sanki benim acıma kavranamaz bir aşırılık katıyordu...

içimde hangi tan doğuyor. Hangi kavranamaz ışık? Karı, cübbeyi, kargaları aydınlatan...

o kadar çok soğuk, acı ve müstehcenlik var ki! Ama en nazik görevleri becerebilen, dişleri takırdatmaya zorunlu bu titiz saatçilik (papaz)!...

sınırsızca boş, vahşice soğuk, kesici silah gibi kurtarıcı –göz kamaştırıcı–, ele gelmeyen bir bileği taş gibi kafamda –gökte– neler dönüyor bilmiyorum...

ey hastalığım, bir cinayet düzeyinde, ne dondurucu coşkunluk!...

artık sınırlarım yok: içimdeki boşlukta gıcırdayan şey, ölmekten başka çıkışı olmayan tüketici bir acıdır...

B.'nin acı çığlığı, dünya, gök ve soğuk; sevişen gövdeler gibi çıplaklar...

eşikte dişleri takırdayan A., B.'nin üzerine çullanıyor, onu soyuyor, giysilerini

soğukta çıkarıyor. O anda peder geliyor (peder A. değil, B.'nin pederi), bir budala gibi gülerek, yumuşak bir sesle, "Biliyordum, bu bir komedi!" diyen sinsi, küçük adam

kurt adımlı, alaycı baba, küçük adam, eşikte çılgınların üstüne basıp geçiyor (kara uzanmışlar ve yanlarında bok –cübbeyi de unutmamak gerek– ve özellikle *ecel teri* bana katışıksız geliyor): Ellerini ağzının iki yanına koyuyor (baba, kötülükle parlayan göz) ve alçak sesle "Edron!" diye bağırıyor

kel ve bıyıklı bir şey, sinsi bir soyguncu yürüyüşü, bir uysal, bir dümenci, küçücük bir kikirdeme: Alçak sesle çağırıyor: "Edron! Av tüfeği!"

karın uyuyan sessizliğinde bir patlama yankılandı

Biraz keyifsiz olmama rağmen neşeyle uyandım.

Varlığın, ölümün zavallı yalınlığından kaçmayı sağlayan dürüstlükten uzak yanları, çoğu zaman yalnızca ilgisiz bir bilinç aydınlığında ortaya çıkar: Trajik olanın bile iddiasız olduğu bu uzak sınırlara, yalnızca ilgisizliğin neşeli kötülüğü ulaşır. O da trajiktir, ama ezici değildir. Özünde bir hayvandır; bu şaşırtıcı bölgelere genelde ancak kaskatı olarak ulaşırız.

olan A.'nın, düşlerdeki yolculuklarımda beni yönlendirmesi tuhaf.

B.'nin ölmüş olabileceği fikrinin bile beni ilgilendirmediği bu ertelenmiş anda, eminim ki, onu böyle sevmeseydim kendi durumumu fark edemezdim.

Aklın pek önemi yok, A. bir yıl içinde, düşünce sefilliklerinin (sefillikler; acele edilmiş bir laf, zenginlik ve yoksulluk dendiğinde, anlam düşüncede verilidir!) yaşama dayattığı bu soruları zihin

açıklığıyla sormam konusunda bana çok yardımcı oldu. A.'nın işe yaramaz zihin açıklığı, bu açıklığa sahip olmayan şeyi küçümsemesi, rüzgârın pencereleri camsız bir viranenin içini kaplaması gibi kaplıyor içimi (doğrusu, şu çekinceyi koymalıyım: A., küçümsemenin pek güvenilir olmadığını anında gösteren bu karşılaştırmayla alay edecektir).

A.'nın boşunalığı: Bu, arzusuz olmaktır (hiçbir şey beklememek). Zihin açıklığı arzuyu dışlar (ya da belki de öldürür, bilmiyorum): Varlığını sürdüren şeyi arzu yönetiyor, bu sırada ben...

Doğru ya, benden nasıl söz edilebilir? Bu aşırı, yorucu anda, geceleyin ışıkla aydınlanan insan gözlerinin çok ender gördükleri şeyi, düşlenebilen en büyük ışığın aydınlattığı bu son anı bulmak için arzunun taşkınlaşmasına izin verdiğimi hayal edebilirim!

Öyle yorgunum ki! Her şey basitçe veriliyken bu belirsiz tümceleri nasıl yazdım? Gece ışıkla aynı şeydir..., hiç de değil. Gerçek şudur: İçinde bulunduğum durumda, bir oyunun oynanmakta olduğu dışında hiçbir şey söylenemez.

Tuhaf: Komik bir gün içinde varlıklarını sür-

düren unsurlar: Onları hâlâ ayırt edebilir ve komik bulabilirim, ama özellikle komik öyle abartılı bir hal alır ki, ondan söz edilemez.

Asla uzlaşılamayacak şey üzerinde tamamen uzlaşılıyor: Bu yeni günde, uyuşmazlık, hiç olmadığı kadar büyük. B.'nin aşkı beni onun ölümüne ve acısına güldürüyor (başka hiçbir ölümle alay etmiyorum) ve aşkımın saflığı, onu bokunu gözler önüne serecek kadar çırılçıplak bırakıyor.

Peder A.'nın biraz önce soğuktan ölmüş olduğu fikri yardımıma koşuyordu. Şaşkına çevirmek zor. Yazık!

Tabii ki arzulamış olmak yüzünden kuşkuluyum Acı çektim. Zihnimin şu dakikada son derece açık olması abartılı bir kaygının sonucudur. Bu kaygının birazdan tekrar başlayacağını biliyorum.

A.'nın zihin açıklığı bir arzu yokluğuna dayanmaktadır. Benimki bir aşırılığın sonucudur – kuşkusuz, aynı zamanda, tek doğru zihin açıklığıdır. Zihin açıklığı hezeyanın yadsınmasından başka bir şey değilse tam bir açıklık değildir; can sıkıntısına, yani aşırı bir arzunun nesnesini küçümsemeye dönüşen en uç noktaya kadar gitme

korkusudur hâlâ. Akıl yürütüyoruz ve şöyle diyoruz kendimize: Bu nesne, *kendi içinde*, arzunun ona verdiği değere sahip değil. Ulaştığımız yalın zihin açıklığının hâlâ kör olduğunu görmüyoruz. Nesnenin hem sahtesini hem de *gerçeğini* görmemiz gerekir. Kuşkusuz kendimizi aldattığımızı, nesnenin öncelikle arzusuz bir varlığın ayırt ettiği şey olduğunu, ama *bunun* bir arzunun varlık içinde ayırt ettiği şey olduğunu da bilmek zorundayız. B. yalnızca hezeyanın ucunun ulaştığı *şeydir* ve eğer daha az hezeyanlı olsaydım zihnim açık olmazdı. Tıpkı B.'nin gülünç olan diğer yönleri benden kaçtıkça zihin açıklığımın yok olması gibi.

Akşam oluyor, ateş sönüyor ve soğuk beni ellerimi ceplerime sokmak zorunda bırakacağından, birazdan yazmaya son vereceğim. Perdeleri açınca camların arkasından karın sessizliğini fark ediyorum. Basık bir havada, bu sonsuz sessizlik – ölümün içinde uzanmış bedenlerin kavranılamaz varlığının insanı ezmesi gibi– beni eziyor ve korkutuyor.

Ölümün bu kat kat sessizliğini, şimdi sınırsızca yumuşak, ama sınırsızca özgür, tümüyle sınırları aşmış ve eli kolu bağlı bir taşkınlık gibi düşlüyorum. M. önümde, karın sessizliği gibi güzel

ve eğimli, onun gibi silik, ama onun gibi, soğuk gibi, öfkeden zorunlu olarak deliye dönerek ölümün içine gömüldüğünde, mutsuzluğun aşırılığından başka bir şey olmayan bu sonsuz yumuşaklığı ben zaten biliyordum.

ahlaksızlığın kendisi ölümün özgürlüğü olduğunda, ahlaksızlığın anısındaki ölüm sessizliği ne büyüktür! Aşk, ahlaksızlık içinde ne büyüktür! Ahlaksızlık aşk içinde!

eğer şimdi –bir güçsüzlüğün, fiziksel ve ahlaksal bir tiksintinin bu en uzak anında– karın içindeki bir farenin pembe kuyruğunu düşünürsem, 'varolan'la *yakınlık kurduğum* duygusuna kapılırım, hafif bir keyifsizlik kalbimi sıkıştırır. Ve ölmüş olan M.'yle yakınlığım yüzünden, kuşkusuz onun bir fare kuyruğu gibi olduğunu, bir *farenin kuyruğu kadar güzel* olduğunu biliyorum! Şeylerin yakınlığının ölüm olduğunu çoktan biliyordum.

ve doğal olarak, çıplaklık ölümdür – ve güzel olduğu ölçüde daha fazla 'ölüm'dür!

Kısa süren bu sınırsız yumuşaklık anından sonra kaygı yavaş yavaş geri geldi...

Geç oldu. A. geri dönmedi. En azından telefon etmeli, otele haber bırakmalıydı.

Delinin bilerek kırdığı parmak...

Bu gecikme, bu sessizlik ve beklenti korkuya kapı açıyor. Gece ineli saatler oldu. Zaman geçtikçe, genelde ve hatta kaygının berbat saatlerinde bile sahip olduğum soğukkanlılık beni terk ediyor. Acı bir meydan okuma gibi, bir gün bir kadın memurun bana söylediği şeyleri hatırlıyorum (bana pas veriyordu): Patronu, 1914 Temmuzunda, binlerce dul kadın başörtüsü biriktirmiş olmakla övünüyormuş.

Gelmeyeni beklemenin dehşeti, çoktan dul kalmış, ama bunu bilmediğinden, çaresizce, umut ederek yaşayan dul bir kadının bekleyişi. Kalp atışlarımı hızlandıran her yeni an, bana umut etmenin çılgınlık olduğunu söylüyor (A.'nın, geri dönmeyecekse telefon etmesini kararlaştırmıştık).

B.'nin ölümüne karşı kayıtsızlığım, ona sahip olduğum için titremem dışında, artık sorun değil.

Varsayımlar içinde kayboluyorum, ama gerçek ortaya çıkıyor.

Telefonla rahatsız edilme umudu: Ayağa kalktım, pardösümü giydim, merdivenlerden indim; koridorların derinliğinde, –nihayet– insani sınırların ötesinde, düşlenebilir bir geriye dönüşsüzlük, tükenmişlik duygusu. Kelimenin gerçek anlamıyla titredim. Şimdi, titremiş olduğumu anımsayarak, sanki tüm yaşantımın korkaklığımdan başka bir anlamı yokmuş gibi, bu dünyada, bu titremeye indirgendiğimi hissediyorum.

Sakallarının ardına sığınan bir korkak gibi, gar otelinin buz gibi koridorlarında, ağlamaya hazır, başıboş dolaşırken ve klinik ışıkları (bundan daha gerçek hiçbir şey yoktur) ile kesin karanlık (ölüm) arasındaki farkı ayırt etmekte güçlük çekerken, bu dünyada bu titremeden ibaret-tim.

Telefon o kadar uzun çaldı ki şatonun çoktan tamamen ölüm içinde olduğunu düşledim; sonunda bir kadın sesi yanıt verdi. A.'yı istedim.

– Burada değil, dedi ses.

– Nasıl olur? diye bağırdım. Açıkça üsteledim.

– Bu bey belki de başka yerdedir.

İtiraz ettim.

– Evin içinde başka yerde, dedi ses, ama çalışma odasında değil.

Pek öyle aptal ya da muzip olmayan, beklenmedik bir ses tonuyla yeniden konuşmaya başladı:

– Şatoda bir şeyler oluyor.

– Yalvarıyorum, bayan, bu kişi kesinlikle orada. Hâlâ yaşıyorsa eğer, ona telefona çağırıldığını söyler misiniz?

Boğuk bir gülme sesi geldi, ama sonunda kibar bir ses tonuyla kabul etti:

– Peki, bayım. Oraya gidiyorum.

Telefon ahizesinin bırakıldığını ve hatta bir ayak sesinin uzaklaştığını duydum. Bir kapı kapandı ve sonra sessizlik.

Sinirden tepem atmıştı, birinin çağrıldığını ve kırılan kap kacağınkine benzer bir ses duyar gibi oldum. Dayanılmaz bekleyiş sürüyordu. Sonsuz bir süre sonunda, telefonun kapatıldığından kuşkum kalmadı. Yeniden telefonu açtım ve numarayı istedim, ama 'meşgul' yanıtını aldım. Altıncı denemede, santral memuru:

– Üstelemeyin, cevap verilmiyor, dedi.

– Nasıl olur? diye bağırdım.

– Telefon açıldı, ama kimse konuşmuyor. Yapılacak bir şey yok. Vazgeçmeliyiz.

Aslında üstelemek gerçekten de faydasızdı.
Kulübenin içinde ayağa kalktım ve inledim:
– Bütün gece bekleyeceğim...

Umudun gölgesi bile kalmamıştı, ama ne pahasına olursa olsun öğrenme fikrine saplanmıştım.

Odama çıktım, bir sandalyenin üstünde donmuş ve büzülmüş olarak kaldım.

Sonunda ayağa kalktım. O kadar güçsüzdüm ki güçbela giyindim: Ağladım.
Merdivende durmak ve duvara yaslanmak zorunda kaldım.

Kar yağıyordu. Önümde gar binaları ve gaz fabrikasına ait bir silindir vardı. Soğuktan soluğum kesilmişti, iliğim donuyordu, el değmemiş karın içinde yürüyordum, kardaki adımlarım ve titreyişim (dişlerimi hararetle takırdatıyordum) çılgın bir zayıflık içindeydi.

Tortop olarak, tir tir titreyerek " hoh hoh hoh diye sesler çıkarıyordum. Bu işler hep böyleydi: Girişimimde ısrar etmeli, karın içinde kendimi kaybetmeli miydim? Bu amacın tek bir

anlamı vardı: Kesin olarak reddettiğim şey beklemekti ve ben seçimimi yapmıştım. Şansım yaver giderse o gün beklemeye son vermenin bir yolu ortaya çıkacaktı.

Kendi kendime şöyle dedim:

– Bu yüzden, (direncimin tükenip tükenmediğini bilmiyordum: Zorluklar sonunda beni hafifletiyordu) yapabileceğim tek şey gücümü aşıyor.

Şöyle düşünüyordum:

– Tam da gücümü aştığından ve zaten hiçbir durumda yapamayacağımdan –kapıcı, köpekler ...– bundan vazgeçemem.

Rüzgârın savurduğu kar suratımı dövüyor, beni körleştiriyordu. Bedduam, gecenin içinde, bir kıyamet günü sessizliği karşısında yükseliyordu.

Bu yalnızlık içinde bir çılgın gibi inledim:

– Çok mutsuzum!

Sesim kararsızlıkla çınlıyordu.

Ayakkabılarımın gıcırtısını duyuyordum. Kar, artık geriye dönemeyeceğim sanki açıkça belliymiş gibi yavaş yavaş ayak izlerimi siliyordu.

Gecenin içinde ilerliyordum: Köprüleri atmış olmak düşüncesi beni sakinleştiriyordu. Bu dü-

şünce soğuğun sertliği gibi ruhuma uygundu! Kafeden çıkan bir adam karda kayboldu. Kafenin aydınlığını görüyordum, kapıya yöneldim ve içeri girdim.

Şapkamdaki karları silkeledim.

Sobaya yaklaştım: O anda, bir sobanın sıcaklığını ne kadar sevdiğimi hissetmeyi tehlikeli buluyordum.

– Böylece, dedim kendi kendime, sönük bir gülüşle içten içe gülerken, geri dönmeyeceğim: Gitmeyeceğim!

Üç demiryolu görevlisi Japon bilardosu oynuyorlardı.

Bir rom söyledim. Kafenin sahibesi içkiyi küçük bir bardağa döküyor, sonra onu daha büyük bir bardağa boşaltıyordu. Böylece koca bir bardak içkim olmuştu: Kadın gülmeye başladı. Şeker istiyordum ve almak için açık saçık bir şaka yaptım. Kahkahalarla güldü ve sıcak suya şeker attı.

Kendimi yıkılmış hissettim. Şaka, beni hiçbir şey beklemeyen bu insanların suç ortağı yapıyordu. Boğazımı yakan romu içtim. Pardösümün cebinde grip ilaçları vardı. Kafeinli olduklarını anımsayınca birkaç tanesini yuttum.

Gerçekdışı ve hafiftim.

Sıraya dizilmiş rengârenk giysili futbolcuların karşı karşıya geldiği bir futbol maçının yanında.

Alkol ve kafein beni uyardı: Yaşıyordum.

Kafe sahibesine 'nin adresini sordum.

Hesabı ödedim ve dışarı çıktım.

Dışarıda, şatonun yolunu tuttum.

Kar durmuştu, ama hava buz gibiydi. Rüzgâr yüzüme çarpıyordu.

Şimdi atalarımın atamadığı adımı atıyordum. Onlar gecenin, dünyanın acımasızlığının, soğuğun, donun, çamurun, sert karakterlerini –cimrilik, aşırı ıstıraplar karşısında katılık– desteklediği bataklık kıyısında yaşıyorlardı. Öfkeli yakarışım ve bekleyişim, gecenin doğasına onların sertliği kadar bağlıydı, ama artık boyun eğmiyordum: İkiyüzlülüğüm, bu gülünç durumu Tanrı'nın kasıtlı bir deneyimine dönüştürmüyordu. Sorgulama isteğimi sonuna kadar götürüyordum. Bu dünya bana, SEVDİĞİM ŞEY'i vermiş ve geri almıştı.

Önümde uzanan bu sonsuzluğun içinde yol açmak bana çok acı veriyordu: Artık kar yağmı-

yordu, rüzgâr karı uçuruyordu. Bazı yerlerde kar diz boyuydu. Bitmeyen bir yokuşu tırmanmak zorunda kaldım. Dondurucu rüzgâr havayı öyle büyük bir gerilimle, öfkeyle dolduruyordu ki, şakaklarım patlayacak, kulaklarımdan kan boşalacak sanıyordum. Edron'un köpeklerinin ölümün olduğu şato dışında hiçbir çıkış düşünemiyorum... Bu koşullarda hezeyanın verdiği enerjiyle yürüyordum.

Acı çektiğim kesin, ama bir anlamda acıdaki bu aşırılığı istediğimi de biliyordum. Bu acının, işkence gören mahkûmun, açlığın devirdiği sürgünün ve tuzun azdırdığı yaraya kesmiş parmakların –çaresiz– *boyun eğilen* acısıyla ilgisi yok. Bu kudurmuş soğukta, deliye dönmüştüm. İçimde anlamsız bir enerji olarak uyuyan şey kopacak gibi gerilmişti; ısırılmış hüzünlü dudaklarımla aslında B.'ye gülüyorum gibi geldi bana – kuşkusuz, bağırarak. B.'nin sınırlarını benden daha iyi kim bilir?

Ama –bana kim inanacak?– safça istenen acılar ve B.'nin sınırları acımı yalnızca zonklatıyorlar; yalınlığım içinde, titremelerim, beni, kavranabilir uzamdan daha öteye yayılan bu sessizliğe açıyor.

Uzaktaydım, sakin düşüncelerin dünyasından çok uzaktaydım; mutsuzluğumda, törpülenen tır-

naklara benzeyen boşluğun bu ani yumuşaklığı vardı.

Tükenmenin sınırına geldim, güçsüzüm. Soğukta, bir savaşın anlamsızca gergin, imkânsız vahşeti vardı. Geri dönemeyecek kadar ilerledim, düşmekte gecikir miyim? Hareketsiz kalacağım ve rüzgârın kaldırdığı kar beni örtecek. Bir kez düşersem çabuk ölürüm. Tabii ki daha önce şatoya ulaşmazsam... (Şimdi, onlara, şatodaki o insanlara gülüyorum: Bana istedikleri şeyi yapabilirler...) Kudurup sonuna kadar dövüşen, ama karanlıkta sefil bir ölüye dönüşen bir hayvan gibi, gitgide daha yavaş ilerleyerek, ayaklarımı kardan büyük bir zorlukla çekip çıkararak, sonunda inanılmaz bir şekilde güçsüz düşüyorum.

Belki de, donmuş parmaklarımla bir bedene (elim o kadar soğuktu ki onun eliyle hemen birleşebilirdi) dokunabilmek dışında hiçbir şey istemiyordum, dudaklarımı kesen soğuk, ölümün kudurganlığı gibiydi: Bu dayanılmaz anları, onu arzulamak, *onu* istemek güzelleştiriyordu. Yalnızca bir kez, ölü bir kadının odasındayken eriştiğim bu sonsuz, saçma gerçeği havada, çevremde yeniden buluyordum: *Bir tür ertelenmiş sıçrayış.*

Ölünün odasında, hıçkırıkların artık anlamı

kalmadığından tamamen parçalanmış olan dünya, sanki parçalanışıyla sonsuz korkuyu keşfettiriyormuş gibi, hıçkırıkların sınırlarını genişleten bir kaya sessizliği vardı. Böyle bir sessizlik acının ötesindedir. Bu, acının ne olduğu sorusuna yanıt değil: Sessizlik kuşkusuz hiçbir şeydir, hatta anlaşılabilir yanıtları gizler ve bütün ertelenmiş ihtimalleri tam bir dinginlik yokluğu içinde tutar.

Korku öyle *tatlı* ki!

Istırabın azı, acının sinir bozucu doğası, gerçeğin azı, dehşetin düşteki dayanıklılığı, aslında hayal edilebilir şeyler değildir. Buna rağmen, *ölümün ertelenmişliği içindeydim.*

Eğer sevilen kişinin ölümü, dehşeti (boşluğu), içeri girmesine katlanamayacağımız kadar içeri sokmuyorsa, yaşıyor olmamız hakkında neyi bilebiliriz: Ama bu durumda, anahtarın hangi kapıyı açtığını biliyoruz.

Dünya ne kadar değişti! Ay ışığının halesiyle yıkanmışken ne güzeldi! M. ölümün koynunda bile *yumuşaklığıyla* boğazımı tıkayan bir ermişlik yayıyordu. Ölmeden önce, sefahate sürüklendi, ama bir çocuk gibi –kuşkusuz ermişliğe işaret eden (bedeni kemiren ve tüketen) bu gözü pek

ve umutsuz tarzla– sıkıntısına aşırı bir anlam –sınırların ötesine sıçrayış– verebilmişti.

Acım, ölümün güzelleştirerek değiştirdiği şeye bir çığlık gibi ulaştı.

Parçalanıyordum ve –bir tür içsel ve acı veren donla– donmuş alın, bulutların arasında en yüksek noktada ortaya çıkan yıldızlar sonunda bana acı verebildiler: Soğukta çıplak ve savunmasızdım; soğukta başım çatlıyordu. Düşmek, hâlâ aşırı acı çekiyor olmak, ölmek artık benim için önemli değildi. Sonunda şatonun karanlık, *ışıksız* kütlesini gördüm. Kuşun, zavallı avına saldırması gibi saldırdı bana gece, soğuk birdenbire kalbime girdi: Ölümün oturduğu şatoya ulaşamazdım; ama ölüm

III

Yattığım yerden sürüler halinde gördüğüm, çağrılarını odamdan duyduğum, karların üstündeki, güneş altındaki bu kargalar var olacaklar mı?

babası ...dığında B.'nin çığlığına yanıt veren aynı kargalar mı?...

Sobanın yumuşattığı, bu güneşli odada uyanırken ne kadar şaşırdım! Bir alışkanlık gibi varlığını sürdüren acının kıvrımları, gerilimleri, kırıkları, beni hâlâ çevremdeki hiçbir şeyin artık haklı göstermediği sıkıntıya bağlıyordu. Kötü bir numaranın kurbanı olarak kafam aynı şeye takılıp kalmıştı: "Kendi sefaletini anımsa, diyordum kendi kendime. Güçlükle kalktım, bacaklarım titriyor, acı çekiyordum. Kaydım, masaya abandım, bir şişe düştü, kırıldı. Hava güzeldi, ama tuhaf bir biçimde, etek kısmı ancak göbeğime kadar gelen çok kısa bir gömlek giydiğimden titriyordum.

B. rüzgâr gibi içeri girdi ve bağırdı:

– Deli! Hemen yatağa!... konuşurken dili dolaşıyor, bağırıyordu!

Ağlayan bir bebek gibi, birdenbire gülme isteğine yakalanmış olarak, hâlâ acı çekmek isteyip de başaramayarak kısa gömleğin eteğini çektim, ateşten titriyordum, elimde olmadan gülüyordum, gömleğin yukarı çıkmasını engelleyemiyordum... B. öfkeyle koşuşturuyordu, ama bu öfkeyle birlikte güldüğünü gördüm...

Beni bir an için yalnız bırakmak (bunu ben istedim, bekleyemiyordum) zorunda kaldı (bu, onun için, benim varlığımın dışında apışıp kalmaktan, bir an için koridorların boşluğunu ölçmeye gitmekten daha az rahatsız ediciydi). Aşıkların *açık saçık* alışkanlıklarını düşündüm, gücümün sonuna gelmiştim, ama neşeliydim, işlemin ayrıntılarının gerektirdiği sonsuz zaman beni sinirlendiriyor, eğlendiriyordu. *Bilme* susuzluğumu birkaç dakika sonraya bırakmak zorundaydım. Kendimi bir ölü gibi çarşafların içine hareketsiz terk ederken, unuturken, "ne oluyor?" sorusunda bir tokatın neşesi vardı.

Nihai bir korku ihtimalinden vazgeçemiyordum.

B., çekinerek "daha iyi misin?" diye soruyordu

bana, ben de ona "neredeyim?" diye karşılık veriyordum, büyümüş gözlerin ifade ettiği bu donmuş paniğe bıraktım kendimi.

– Evde, diye yanıtladı.

– Evet, diye rahatsız bir biçimde sözlerini yeniledi. Şatoda.

– Ama baban?

– Onu boşver.

Suç işlemiş bir çocuk havası vardı. Bir an durdu ve:

– Öldü, dedi.

Başı önünde, sözcükler ağzından hızla döküldü...

(Telefon olayı aydınlanıyordu. Daha sonra, bağırıp ağlayarak 'yalvarırım, bayan' derken on yaşındaki bir kız çocuğunu güldürmüş olduğumu öğrendim.)

B. gözlerini kararlılıkla kaçırıyordu.

– O burada mı? diye sordum.

– Evet.

Kaçamak bir bakış fırlattı.

Bakışlarımız karşılaştı: Çaktırmadan gülümsüyordu.

– Beni nasıl buldunuz?

B. bana ne söylediğinin farkında değil gibi göründü. Konuşan onun umutsuzluğuydu:

– Pedere sordum: "Karın içinde neden bir tümsek var?"

Kısık, hasta bir sesle üsteledim:

– Nerede?

– Yol üzerinde, şato yolunun girişinde.

– Beni siz mi taşıdınız?

– Peder ve ben.

– Peder ve sen, ne yapıyordunuz?

– Sinirlenme. Artık konuşmama izin vermelisin, sözümü kesmemelisin... Evden saat on civarında ayrıldık. Önce birlikte akşam yemeği yedik, A. ve ben (annem yemek istemedi). Elimden geleni yaptım, ama güçlükle yol alabiliyorduk. Senin aklını bu kadar kaybedebileceğini kim bilebilirdi?

Elini alnıma koydu. Bu, sol eliydi (o anda bana her şey tersine gidiyor gibi geldi, sağ eli askıdaydı).

Devam etti, ama eli titriyordu.

– Pek az geç kalmıştık: Eğer bizi beklemiş olsaydın...

Güçsüzce inledim:

– Nereden bilebilirdim...

– Mektup yeteri kadar açıktı...

Şaşırdım: Doktora verilmiş bir mektubun, saat yediden önce otele ulaşmış olması gerektiğini öğrendim. Bu mektupta A., babanın öldüğünü haber veriyor, geç geleceğini ve B.'nin ona eşlik edeceğini söylüyordu.

B.'ye yavaşça şöyle dedim:

– Kimse otele mektup getirmedi (aslında, soğuk yüzünden doktor kendinden geçmişti; mektubu cebinde unutmuştu).

B. elimi sol eline aldı, parmaklarını 'beceriksizce' benim parmaklarımın arasından geçirdi.

– Hiçbir şey bilmiyorduysan, beklemek zorundaydın. Edron seni ölüme terk ederdi! Eve bile varamazdın!

B. beni bulduğunda, daha yeni düşmüştüm. Bedenim tamamen ince bir kar tabakasıyla örtülmüştü. Beklenenin aksine, birisi, B., gelmemiş olsaydı soğuk beni hemen öldürecekti.

B. sağ elini askıdan çıkardı, sol eliyle tuttu, alçıya rağmen ellerini bükmeye çalıştığını gördüm.

– Sana kötülük mü yaptım? diye sordum.

– Artık düşünemiyorum...

Sustu, ellerini giysisinin üzerinde gezdirmeye devam ediyordu: konuşmasını sürdürdü:

– Düştüğün kavşakta, şatodan inerken, yolun dönerek yükseldiği, küçük köknarlardan oluşan bir korudan geçildiğini anımsıyor musun? Tepede geçite varılır. Tam tümseği gördüğüm anda rüzgâra tutuldum, yeteri kadar kalın giyinmemiştim, bağırmamak için kendimi tutmak zorunda kaldım, A. bile inlemeye başlamıştı. Bu sırada, tepeye hakim eve baktım, ölüyü düşündüm ve parmağımı kırmış olduğunu anımsadım...

Sustu.

Acı içinde düşüncelerine gömüldü.

Uzun süre sonra, başı önünde, ellerini güçlükle bükmeyi sürdürürken oldukça alçak sesle devam etti:

– sanki rüzgâr da onun gibi düşmandı.

Fiziksel acının verdiği bitkinliğe rağmen ona tüm gücümle yardım etmek istedim. O anda –bir ölüden farkı olmayan– 'tümseğin' ve cansız bedenimin, o gece, babasının vahşetinden veya soğuktan daha büyük bir vahşeti simgelediğini anladım... Aşkın bulduğu bu korkunç dile katlanamıyordum...

Zamanla bu ağır havadan çıktık.

Gülümsedi:

– Babamı anımsıyor musun?

– çok küçük bir adamdı...

– çok komikti... Kudurmuştu, onun önünde her şey titriyordu. Her şeyi o kadar gülünç bir biçimde kırıyordu ki...

– Ondan korkuyor muydun?

– Evet...

Sustu, ama hâlâ gülümsüyordu.

Sonunda bana şunu söyledi:

– O burada...

Gözleriyle bulunduğu yeri gösteriyordu.

– Neye benzediğini söylemek zor Sinek yutan bir kurbağa; Çok iğrenç!

– Hoşuna gidiyor muydu – her zaman?...

– Büyülüyordu.

Kapı vuruldu.

Peder A. hızla odaya girdi.

Kilise adamlarının o modası geçmiş havası yoktu üstünde. Davranışı bana Anvers hayvanat bahçesinde gördüğüm bir deri bir kemik kalmış büyük, yırtıcı kuşları anımsatıyordu.

Başucuma geldi, konuşmadan birbirimize baktık; B. bir suç ortağı gibi gülümsemekten kendini alamadı.

– Sonunda her şey yoluna giriyor, dedi A.

Tükenmişlik. A. ve B., başucumda, akşam güneşinin son ışınlarını durduran tarladaki saman yığınları gibiler.

Düş, uyku duygusu. Konuşmak zorundaydım, ama vefasız belleğim, ne pahasına olursa olsun söylemek zorunda olduğum şeyi benden gizliyordu. Gergindim, ama unutmuştum.

Ateşin uğultusuna bağlı dayanılmaz, çaresiz bir duygu.

B. sobaya odun koydu ve kapağını kapattı.

A. ve B. bir sandalyenin, bir koltuğun üzerinde. Evde, biraz ötede, bir ölü.

A. uzun, kuş profili, sert, faydasız, 'kullanılmayan kilise'siyle.

Benim için çağrılan doktor, önceki gün mektubu unuttuğu için özür diledi; bende akciğer kanaması buldu – zararsız.

Her yanda, unutuş...

Bu şatafatlı odada parlak kafataslı bu küçük ölüyü düşünüyordum. Gece oluyordu, dışarıda açık gökyüzü, kar, rüzgâr. Şimdi, sessiz can sıkıntısı, odanın yumuşaklığı. *Nihayet* sınırsız felaketim; tam da zıt bir görünüme sahip olduğundan sınırsız A., ciddiyetle B.'ye elektrikli ısıtmadan söz ediyordu: birkaç dakika içinde ısı 20 dereceye ulaşıyor..." B. yanıt veriyordu: mükemmel...", yüzler ve sözler karanlıkta kayboluyordu.

Kötülüğün kapsamını ölçerken yalnızdım: Hiç bitmeyecek bir dinginlik. Önceki günün aşırılığı boşunaydı! En uç zihin açıklığı, inat, mutluluk (rastlantı) beni yönlendirmiş olanlar bunlardı: *Şatonun ortasındaydım*, ölünün evinde oturuyordum ve sınırları aşmıştım.

Düşüncelerim her yanda kayboluyordu. Şeylere sahip olmadıkları bir değer vererek aptallık etmiştim. Bunaklığın veya ölümün oturduğu bu ulaşılmaz şato, başka herhangi bir yerden farksızdı. *Önceki gün, oynumun bilincine vardım gibi geldi:* Bu komedinin, yalanın ta kendisiydi.

Başkalarının silüetlerini fark ediyordum. Artık konuşmuyorlardı, gece onları silmişti. Her şeye rağmen, ölünün evinde hasta olarak kalmak benim şansımdı: Sinsi keyifsizliğim, kuşkulu bir sahiciliğe sahip olan dokunaklı neşem...

En azından kel yaşamıyordu, *gerçekten* ölmüştü, ama ne demekti *gerçekten?*

Kendisi hakkında uyandırdığı düşünce yüzünden A.'nın sefaletini yanlış değerlendiriyorum. Evrenin içine sıkıcı açıklığını sokan sakin bir düşünüş hayal ediyorum. Birbirini izleyen eylemin ve düşünmenin bu ağır işleyişiyle, özünde bilinçli sakınımlardan başka bir şey olmayan gözü peklikleri bu oyunuyla, neye ulaşabilir?

Ahlaksız davranışlarının tek bir amacı vardı: Tavrına *maddi* bir yarar sağlamak.

Düşüncem doğrultusunda kendi kendime, yalancı! dedim.

(Sakindim ve hastaydım.)

Gerçekte, girişiminin bir ölüm kadar saygısız olduğunu bilmiyor mu?

Hiçbirimiz, rastlantıdan, bir uçurumun dibinden yeni bir alay çıkaran bir ölümden daha fazla değiliz.

Kesinlikle zekâ oyunlarından elde ettiğimiz gerçeğin bu bölümü...

Zekânın derinliği, yayılımı nasıl yadsınabilir?

Yine de.

Zekânın doruğu aynı zamanda zayıflığıdır.

Zekâ yok oluyor: İnsanın zekâsını tanımlayan şey zekânın ondan kaçırdığı şeydir. Dışarıdan bakıldığında zekâ yalnızca zayıflıktır. A. muhtemel derinliğinden başı dönmüş bir insandan başka bir şey değildir ve A. daha büyük derinliğin bize –başkaları üzerinde– (açık veya gizli) bir üstünlük verdiği biriyse, kimse ona direnemez. En büyük zekâ, aslında en kolay aldanan zekâdır: *Herkesin* apaçık ortada olan aptallığından boş yere kaçmaktan başka bir şey yapılmadığında gerçeğin kavrandığını düşünmek. Herkesin varolduğunu düşündüğü şeye –daha fazla bir şey– gerçekte kimse sahip değildir. En sert olanların tılsımına çocuksu inanç.

Benden önce kimsenin ulaşamadığı şeye ben de ulaşamam ve buna çaba gösterdiğimde başka-

larının yanlışlığını taklit etmekten başka bir şey yapmış olmam: Başkalarının ağırlığını da kendimle birlikte sürüklüyordum. Dahası, yenilmemiş tek insanın ben, kendim olduğuna inanırsam, onlar gibi aynı hapishanede aynı bağlarla bağlanmış olurum.

Yeniliyorum: A. ve ben, B.'nin yanında, gizemli bir şatodayız...

Zekânın şöleninde, son yalancılık!

Kelin bile, yanda, ölümde, yapmacık bir sertliği yok mu?

Onun imgesi B.'nin kafasından çıkmıyor (bir kadavra bizi ayırıyor).

Grévin Müzesi'ndeki ölü!

Ölünün kıskançlığı! Ölümün mü yoksa?

Ölüyle B.'yi birbirine bağlayan şeyin ensest olduğu düşüncesi aniden, açıkça ve çaresizce aklıma geldi.

Uyudum ve çok sonra uyandım.

Yalnızdım.

Gereksinimimi gideremediğim için zile bastım.

Bekledim. Çok zayıf bir ışık açık bırakılmıştı kapıyı açtığında, Edron'u önce tanıyamadım. Karşımda durdu. Vahşi hayvan gözleriyle yüzüme dikkatle baktı. Ben de onu süzdüm. Oda genişti; yavaşça yatağa doğru geldi (Ama beyaz bir ceket güven vericidir).

Ona sadece:

– Benim, dedim.

Yanıt vermedi.

O gün B.'nin odasında yatıyor olduğumu görmek onun kavrayamayacağı bir şeydi.

Tek kelime etmedi. Cekete rağmen üzerinde bir ormancı havası vardı; benim meydan okuyan tavrım da bir efendi tavrı değildi. Gizlice içeri girmiş, yoksul, hasta bu adam; ölünün burnu dibinde hırsızlık yaparken, daha çok kaçak bir avcı konumundaydı.

Belirsiz bir davranış içinde donmuş olarak

önümde geçirdiği zamanı anımsıyorum (o, efendinin adamı, nasıl çekip gideceğini, ne diyeceğini bilmeyen; köşeye sıkışmış gibiydi...).

İçin için gülmekten kendimi alamadım ve bu gülüşü acıyla yatıştırabildim: Boğuluyordum.

O anda, sıkıntıdan çığlık atabilirdim ki, aniden, bir şimşek çaktı kafamda!

B. çoğu zaman bana Edron'dan, babasından söz ediyor ve bu iki insan arasındaki doğaya aykırı dostluğu keşfetmeyi bana bırakıyordu. İçimdeki ışığın oluşumu tamamlanmıştı... B.'nin kırılgan gözü pekliklerinin, bitkin güleçliğinin, karşıt yöndeki sefahat ve itaat aşırılıklarının belirdiği kaygının arkaplanının anahtarına o anda sahip oldum: B., küçük kız, iki canavarın kurbanı (şimdi bundan eminim!).

Bu koşullarda ve içinde bulunduğum büyük dinginlik yüzünden kaygının sınırlarının gerilediğini hissettim. A. hiçbir şey söylemeden kapının aralığında duruyordu (geldiğini duymadım): "Bu şekilde imkânsızın içine fırlatılmak için ne yaptım?" diye düşündüm. Bir bekçiye, bir rahibe bakıyordum: Bu rahibin yadsıdığı Tanrı'yı düşünüyordum. İçinde bulunduğum dinginlikte, yalnızlığımın dibinden gelen içsel bir inleme beni parçalıyordu. *Yalnızdım*; hiç kimsenin duymadığı,

hçbir kulağın hiçbir zaman duyimayacağı bir iniltiydim.

Bir Tanrı olsaydı, yakınmam hangi hayal edilemez güce sahip olurdu?

"Yine de düşün! Bundan böyle senden hiçbir şey kaçamaz. Tanrı olmasa da, yalnızlığının içindeki bu parçalanmış yakınma, muhtemel olanın en uç sınırıdır: Bu anlamda, evrende, ona boyun eğmeyen hiçbir unsur yoktur! Yalnızlığın hiçbir şeye boyun eğmemiştir, her şeye hâkimdir ve sonsuz bir zayıflık bilinciyle, *tam da imkânsızlık duygusundan* ibarettir!"

Bir tür coşkuyla ayaklandım.

İçten içe titrediğini fark ettiğim ihtiyarın gözlerine dik dik bakıyordum.

Pederin eşikte eğlendiğini anladım...

A. ancak bir süre hareketsiz kaldı (benimle eğleniyordu, dostluğu hiç dışlamayan kurnaz düşünceleri duyarsızlığın içinde kayboluyordu).

(Kibarca beni bir deli yerine koydu.

Diğer taraftan 'komedilerime' gülüyor.

Kaygının blöfünden kuşku duymuyordum...)

Bu ertelenmiş anda –yatağımın üzerinde, bekçinin karşısına dikilmiştim– düşünüyordum: "Dün karın içinde aldatıyordum, sandığım şey, düşüş değildi." A.'nın orada oluşuna bağlı bu zihin açıklığı, durumumda hiçbir değişikliğe yol açmıyordu: Edron önümde duruyordu, ona gülemezdim.

Öncelikle, kuşkusuz ceketinin altında duran bıçağı düşünmüştüm (aslında bıçağı olduğunu biliyordum ve onun da bunu düşündüğünü, ama eli kolu bağlı kaldığının farkındaydım). A. zili duyup onu geçerken görünce kaygılandı... ama yanılıyordu: Geri çekilen ormancıydı.

Hatta onun karşısında, dehşet içindeyken, hafif bir zafer duygusu bile hissettim. Aynı duyguyu A.'nın karşısında da hissettim (o anda, zihin açıklığım coşkunluk derecesine ulaştı). Korkunun zirvesinde, sevincime sınır yoktu.

Tanrı'nın ezeli yokluğunda, durumumun evreni bile aşması, benim için artık önemli değil.

Ölümün yumuşaklığını yayıyordum etrafa, bir bağlılığın kesinliğine sahiptim. B.'nin, Edron'un ve A.'nın çok ötesindeki üzüntüsü, M.'nin ölüme sıçrayışıyla buluşuyordu. B.'nin sevinci, hoppalığı, (ama kuşkum yok, şu anda, ölünün odasında

ellerini büküyor) çıplaklığa, bedenin giysiyle terk ettiği GİZE yeni bir girişten başka bir şey değildi.

Oynadığım komedinin şu ana kadar asla böylesine farkına varmamıştım: Yaşamım tamamen gösteriye adanmış ve komedinin, "Ben komediyim" dedirtecek kadar dolu ve gerçek olduğu noktaya gelmiş olmasına duyduğum merak.

Görmeye can atarak çok uzağı görüyordum.

Dünyanın sinir bozucu ve bozulmuş yüzü.

Bekçinin güzel ve gülünç yüzü alçaklığını, ulaşılamaz bir dekorun üzerinden sevinçle koparıp aldım...

Birdenbire gideceğini ve tam zamanında çay tepsisi ile döneceğini anladım.

Sonunda, her şeyi birbirine bağlayan bu bağları her taraftan düğümledim: öyle ki her şey öldü (*çıplak* hale geldi).

bu GİZ – bedenin terk ettiği

B. ağlamıyordu, ama *beceriksizce* ellerini büküyordu.

bir garajın karanlığı, erkeksi bir koku, ölü kokusu

sonunda kelin cansız bedeni

Bende bir çocuk saflığı var, kendi kendime şöyle söylüyorum: Kaygım büyük, şaşkınım (ama *ellerimde* onun çıplaklığının yumuşaklığı vardı: bükülen *acemi elleri* sıyrılmış bir giysiden başka bir şey değildi, görmeye izin veren... İkisi arasında fark yoktu ve bu acı verici beceriksizlik, küçük kızın peşinden koşulan çıplaklığını, A.'nın önünde gülen çıplaklığına bağlıyordu).

(Çıplaklık ölümden başka bir şey değildir ve en tatlı öpücüklerde, bir farenin yendikten sonra ağızda kalan tadı vardır.)

İKİNCİ BÖLÜM

DIANUS

(Monsenyör Alpha'nın Defterlerinden Alınan Notlar)

Kuş

Güneş altındaki sabah çiyi gibi, kaygının
yumuşaklığının işin içine girmediği tek satır yok.

daha doğrusu yapmalıydım.
ama ayak izlerimi silmek istiyorum

sarhoşluğun korkusuna, korkunun sarhoşluğuna benzeyen anlamsız dikkat

İçim kararıyor ve bir tür düşmanlık beni odanın karanlığında –ve *bu ölüm sessizliğinde*– tutuyor.

Eve bir hırsız gibi giren muammaya yanıt verme zamanı gelmiş olmalı (bir fahişe gibi sinirlenmek yerine, sıram geldiğinde yaşamayı durdurarak yanıt vermek daha doğrudur).

Şimdi göl kapkaranlık, fırtına altındaki orman, ev kadar öldürücü. Boşuna, "Yan odada bir ölü var!..." diyorum kendi kendime ve boşuna gülüyorum bir kurnazlık düşüncesine, sinirlerim çok gergin.

E. biraz önce, rastgele, gecenin içinde gitti: Kapıyı bile kapayamayacak durumdaydı, kapıyı rüzgâr kapattı.

Kendimden sınırsızca yararlanmak istedim. Tüm özgürlüğümü hayal ediyordum: Şimdi içim sıkılıyor. Yaşamım çıkışsız: Bu dünya beni huzur-

suzlukla çevreliyor. Bu dünya benden diş gıcırdaması dileniyor – "E.'nin, sana ihanet ederek, (onu yalnızca fiziksel olarak istediğin zaman) bir ölüye, D.'ye olan aşkı yüzünden şimdi kendini öldürdüğünü düşün!"

E. ondan nefret eden bir adama olan aşkından ölüyor. E. adamın gözünde yalnızca bir sefahat arkadaşıydı. Artık onun aptallığına gülmek veya kendi aptallığıma ağlamak için halim olup olmadığını bilmiyorum.

Artık ondan ve ölüden başka bir şey düşünemediğim için beklemekten başka hiçbir şey yapamıyorum.

Acı avuntu: E. sefih bir yaşam yerine, bir göl kenarında başıboş dolaşarak sıkılmayı tercih ediyor! Kendini öldürüp öldürmeyeceğini bilmiyorum...

O günlerde, kardeşimin öldüğü düşüncesine, ona hissettiklerim yüzünden de olsa, gülmemi güçlükle engelleyeceğimi düşünüyordum. Ama şimdi ölüm burada.

Bu noktada, insanın kendi derinliklerinde, istenen ve istemekten vazgeçilmeyen şeyin inkârıyla uyum içinde olması çok tuhaf.

Ya da, belki de D.'nin ölmesinden hoşnu-

tum... belki de, gecenin içinde, göl kenarında başıboş dolaşan E.'nin artık düşmekten çekinmemesini isterdim... Bu düşünce şimdi beni isyan ettiriyor.... Tıpkı onun kendisini boğacak suya isyan etmesi gibi.

Kardeşim ve ben, onun ölümüne kadar bitimsiz bir şenlik yaşamak istemiştik! Neşe dolu uzun bir yıl! Şaşırtıcı olan şey. D. depresyona, utanca açıktı: Yalnızca sınırlı varlığa değil, sınırlarını aşmak istediğimiz aşırılıklara da sunulmuş olan 'sonsuz ilgi'ye bağlı olduğunu sandığım komik bir ruh hali vardı her zaman. Ve şimdi ben de, beni bıraktığı sudan çıkmış balık durumunda, gergin duruyorum.

Uykusuzluğun, yorgunluğun sonunda, boş inanca teslim olmak!

Doğal olarak, fırtına yüzünden kesilen elektriğin bu ölümcül gecede de olmaması tuhaf (dahası kaygı verici).

Gökgürültüsü, mide bulandırıcı bir kayıp imkân duygusuna yanıt vermekten geri durmuyor. E.'nin maskeli, yarı çıplak, balo kıyafeti içindeki bir fotoğrafını aydınlatan bir kilise mumunun ölgün ışığı artık bilmiyorum, buradayım, umutsuz, bir ihtiyar gibi bomboş.

"Senin üzerinde, kocaman ve karanlık gök uzanıyor ve rüzgârın dağıttığı bir bulutun içindeki zayıf ay aydınlığı yalnızca fırtınanın zifiri karanlığını koyulaştırıyor. Dünyada ve gökte, sende ve senin dışında, her şey tükenmişliğine katkıda bulunuyor."

– "İşte şimdi düşmek üzeresin, dinsiz papaz!" Pencerede yüksek sesle bu aptal bedduayı söylemeye başlıyorum.

Son derece *güç bir şekilde* komik!...

Yine de, gülmeli mi ağlamalı mı, yorgunluk mu yoksa küflü ağız ve gözlerin duyumsaması mı, sinirlerin yavaş yavaş yıprandığı hissi mi bilinmeyen o bozgun anında en büyük sıçrama gücü vardır. Biraz önce pencerede, (bir şimşeğin öngörülemeyen ışığının engin gölü ve göğü ortaya çıkardığı an) Tanrı'ya takma bir burunla seslenmek isterdim.

E., ölü ve ben, kavranamaz bir imkânı sonsuz bir yumuşaklıkla *yaşama* duygusu: Ölümün kısmen ölçülü ve görkemli aptallığı, bir yatağın üzerindeki ölünün bilmem hangi tuhaflığı, şakacılığı –daldaki kuş gibi– asılı olmayan hiçbir şey yoktur, bir peri sessizliği.. D. ile suç ortaklığım, çocukların muzipliği, (adının tesadüfen kötüye çıkmadığı besbelli olan) mezarcının iç karartıcı çirkinliği, göl boyunca aylak aylak dolaşan E. (E.'nin içi karanlık, ağaçlara çarpma korkusuyla ellerini uzatıyor)...

biraz önce, ben de boş ve bitmez tükenmez bir dehşet içindeydim, E. de böyledir, eminim: Gözleri oyulmuş ve ellerini uzatarak dolaşan Oedipus...

insanın boğazına bir lokmanın takılması gibi tam zamanında ortaya çıkan bir imge: E. tam da düşündüğüm takma burun ve bıyıkla, çıplak piyanoda o yumuşak romans çalıyordu ki, birdenbire şiddetli, akordu bozuk sesi patladı:

Ah! *Sok ini içine.*

kaba bir şiddetle şarkı söylemekten sarhoş

ve taşkın: Anlamsız bir gülümseyiş bu taşkınlığı itiraf ediyordu. Tam da biz coşkuyla titrerken. Hafif bir soluk soluğa kalma bizi şimdiden birbirimize bağlıyordu...

Bu azgınlıkta, aşk ölüm sertliğindeydi. E.'de bir hayvanın yalınlığı, cazibesi ve açgözlü ürekekliği vardı...

Ama, elektrik birdenbire geldiği için şu *iç karartıcı* sözcüğün –'vardı'– yazıldığını görünce, uykusuzluğun boşluğunu içimiz titreyinceye kadar nasıl hissetmeyiz?

Karnavaldaki esir kıyafeti ve çiğ ışık altında şu birkaç giysi.

Dayanılmaz olan şey burada olduğunda içimde doğacak bir şafaktan asla kuşku duymadım. Ve, şövalyenin taş elini sıkma umudu burada bile beni asla terk etmedi.

Geri dönen karanlıkta, ölümün pis çamaşır kokusuna karışmış yasemin kokulu çiçekler arasında yatan ölüyü, elde mumla görmeye gitmek ne kadar yapmacıktır.

Kıskançlık ve çekemezlik duygusunu sadakat duygusuna bağlamanın güç olduğu, benim ölçüsüz bir alay görünümüne (ölülerin yüzünün tanımlanamaz ve yapmacık yanı) karşılık gelen yalın soğukkanlılığım, sakin kararlılığım! Ama tam da tahammül edilmez olana tahammül etmeme yardım eden şey, beni saran bu karanlık yumuşaklıktır...

B.'den koptuktan sonra, yaşamını 'da tamamlamaya karar verdirten depresyonu anımsadığımda, bana bir zevk olarak verdiği boğulma duygusunu hissetmek.

günün erken saatinde –ve şafak vakti– bir infaz havası içinde beni D.'ye bağlayan karanlık yumuşaklıktan ibaret tüm yaşam yumuşak ve karanlık olmayan şey bizi ilgilendirmez. Zayıf bir küskünlük krizinin sınırındaki (ama, yavaş yavaş kendime hakim oldum) tek öfke unsuru şu:

Mahkûm edilebilir olmanın kesinliğinden uyumun doğduğu nefret uyandırıcı dostluğun bu kin dolu aşamasına D. asla erişemedi.

E. artık gelmeyecek, saat altı oldu... Yalnızca ölüm yeteri kadar güzeldir. Yeteri kadar çılgındır. Ya bu sessizliğe ölmeden nasıl katlanabileceğiz? Benim yalnızlığıma bugüne kadar kimse ulaşamamış olabilir: Yalnızlığıma yazarak katlanıyorum! Ama E. de ölmek istediği için, ruh halimin dile getirdiği zorunluluğa yanıt verecek bir şeyi elbette yapamazdı.

D. bir gün gülerek bana iki saplantısı olduğunu (ve bunların kendisini rahatsız ettiğini) söyledi. Birincisi: Hiçbir durumda hiçbir şeye şükredemiyordu (bazen dile getirdiği minnet duygularının daha sonra sahte oldukları ortaya çıkıyordu). İkincisi: Tanrı'nın gölgesi yok olduğunda ve esirgeyici büyüklüğü ortada olmadığında, onun artık sınırlamayan ve korumayan bir büyüklüğü yaşaması gerekiyordu. Ama coşkulu bir araştırmanın bulamadığı bu unsuru –bir tür güçsüzlük onu titretiyordu– mutsuzluğun dinginliği içinde hissediyorum (bunun için onun ölümü ve E.'nin ölümü gerekti: Çaresiz yalnızlığım). Bir insanın, cama yapışan bir elin şeytanın eli olduğunu anlamanın eskiden dondurucu ama yumuşak

bir şey olduğunu hissetmesini, şimdi ben kendimi itiraf edilemez bir acının kuşatılma ve esrimesine bırakarak duyuyorum.

(... buna gülecek cesaretim var mıydı?...)

Pencereye doğru kelimenin gerçek anlamıyla emekliyordum ve bir hasta gibi kararsızdım: Tan vaktinin hüzünlü ışığı ve gölün üzerindeki basık gök kararsızlığıma yanıt veriyor.

Bir demiryolunun ve sinyallerin, kendi alanlarında bulunanlara cimrice verdikleri her şey bir kenardaki çılgın gülüşüm, garların, tamircilerin, sabahın köründe kalkan işçilerin dünyasında kayboluyor.

Dayanılmaz bir kadavradan başka bir şey bırakmadıkları bu dünyadan onları bir kaza veya bir hastalık alıp götürünceye kadar, o gün bu gündür yaşamaktan, bir şeyi, daha sonra başka bir şeyi düşünmekten, yataktan kalkmaktan, yıkanmaktan veya uyumaktan *bir an bile* vazgeçmeyen, yaşamım süresince karşılaştığım bunca erkek ve kadın!

Şimdi beni içine alan durumu aşağı yukarı hiçbir şey, hiçbir gün ortadan kaldıramaz; yaşamın ve yaşamın imkânsızlığının onlara sormadığı

hiçbir soru bana da sorulmadı. Ama kör güneş ve kör edici ışık tüm gözlere tanıdık olduğu halde, hiç kimse bu ışığın içinde kaybolmuyor.

Düşüp düşmeyeceğimi, elimin tümceyi bitirmek için gereken gücü bulup bulamayacağını bilmiyorum, ama amansız istenç baskın çıkıyor: Her şeyi kaybettiğimde ve ezeli bir sessizlik eve hâkim olduğunda, bu masada bir kırıntı olan ben, burada, belki de yıkıntı haline gelen, ama ışıldayan bir ışık parçası gibiyimdir.

E.'nin ölümündeki kesinliğin beni içine soktuğu *karanlık* esinin ardından aptallığımı hissetmeme gelince, şimdi söylemem gerekir ki, keyifsizliğim korkunçtu. Ağaçlı yoldaki çakıllar E.'nin adımlarıyla inlediğinde, pencereden çekildim ve ona gizlice baktım: E. yorgunluğun suretiydi. Kollar sarkık ve kafa eğik olarak yavaş yavaş önümden geçti. Hüzünlü sabah aydınlığı altında yağmur yağıyordu. Bu bitmeyen geceden sonra, bunca olup bitenin ardından ben de daha mı az hüzünlüydüm? Bana, benimle oynuyor gibi geldi: Yüksekten düşmüş biri olarak kendimi gülünç hissediyordum ve içinde bulunduğum durumda, iğrençlik bir ölü sessizliğine karışıyordu.

Bununla birlikte, herhangi bir an, bir insan: "İşte! Her şeyi unuttum, şimdiye kadar akıl almaz şeylerden ve yalandan başka bir şey yoktu ortada, ama gürültü sustu ve gözyaşlarının sessizliğinde dinliyorum diyebilirse, bunun şu tuhaf duyguyu –*rahat verilmemiş olmayı*– varsaydığını nasıl görmeyiz?

Beni birden bir kedi gibi dimdik yapan bu *güç* isteği, beni D.'den farklı kılıyor. O ağlıyor, ben

duygularımı gizliyordum. Ama D. ve ölümü beni üzmeseydi, içimde, *ölümde*, D.'yi bir çekicilik ve bir incinme olarak hissetmeseydim, artık kendimi tutkularıma bırakamazdım. Aptallığımın ve aptallığımda ölümün ortaya çıkışının yolunu yitirmiş, ama hoşnut bilincinden ibaret bu hüzünlü saydamlığın içinde, sonunda elime bir kamçı alabilirdim.

Sinirleri sakinleştiren şey bu değildir...

Mutsuzluğum, Tanrı'mn öngörülemeyen kaprisine karşılık veremeyen sofunun mutsuzluğudur. E.'nin odasına kafamda kamçı düşüncesiyle girdim ve kuyruğumu kıstırarak çıktım hatta daha kötü.

Bir an deliliğe kaçış...

E. yeknesak bir beddua ile lanetlenmiş dişler ve afallamış gözlerle yalnızca "piç diye küfrediyor, sanki ellerini akıllıca kullanmayı unutmuş gibi, yokluğunda, giysisini yavaşça yırtıyordu.

Şakaklarımın zonkladığını hissediyorum ve kardeşimin odasındaki hoşluk, çiçeklerden çıkan kokularla sarhoş olmuş kafama doluyordu. 'Tanrısal' anlarında bile D., güzel kokularla dolu bu saydamlığa asla ulaşamadı ve asla onunla ilişkiye giremedi.

Yaşamın yaymadığı şeye, varlığın içtenliği içine gizlenen gülüşün bu yoksul sessizliğini çıplaklaştırma gücüne belki de ölüm –ender olarak– sahiptir.

Kuşkusuz dünyanın özü olan şey: Şaşırtıcı bir saflık, sınırsız terk ediş, sarhoş taşkınlık, şiddetli bir "ne önemi var!"

hatta Hıristiyan'ın ölçülü sonsuzluğu, hepsini parçalamanın gücünü ve zorunluluğunu, sınırların mutsuz bir durumuyla tanımlıyor.

Dünyayı tanımlamanın tek yolu, öncelikle onu kendi ölçümüze indirmek ve daha sonra *gülerek*, onun bizim ölçümüzü aştığını keşfetmek; parçalandığı anda bir gücü ortaya çıkaran engel gibi, sonunda Hıristiyanlık gerçekte olanı ortaya çıkarıyor.

Kontrol edilemez bir hareketi içinde hissetmenin verdiği baş dönmesiyle şahlanmak, lanetlemek ve sınırlandırılamayanı ne pahasına olursa olsun sınırlandırmak nasıl olur da içimden gelmez? İçimdeki her şeyin beni öldüren bu devinimi durdurmamı istediğini kendi kendime söylerken nasıl çökmem? Ve bu devinim ne D.'nin ölümüne ne de E.'nin mutsuzluğuna yabancı olduğuna göre, insan sonunda, "*kendime* katlanamıyorum" diye nasıl itiraf etmez? Biraz önce bir kamçı tutuşturmak istediğim bu elin titremesi, çarmıh karşısında inleme değil midir zaten?

Ama şansım dönseydi, bu kuşku ve sıkıntı anı şehvetimi artırırdı!

Korku sınırları yakınlaştıkça, yaşama gerekli sınırları koymuş olan Hıristiyanlığın, korku verici erotizmin –tüm erotik sonsuzluğun– kökeninde olması insanlık durumunun anahtarı değil midir?

E.'nin evine fark ettirmeden girmemiş olsaydım, itiraf edilmez bir şeydir bu, ölünün yanında *kendimden geçmeyeceğimden* kuşku bile duymazdım: Çiçekler içindeki oda bir kilise gibiydi ve esrimenin uzun bıçağıyla beni delen şey ezeli ışık değil, kardeşimin katlanılmaz ve boş gülüşüydü.

Suç ortaklığı ve içtenlik anı, ölünün elleri ellerimde. Uçurumun kenarındaki hafiflik anı. Umutsuz ve açılımsız an.

Biliyorum, aldatmacanın hissedilmeyen kayıp gitmesine izin vermek zorundayım: Hafif bir değişim ve beni donduran şeye ezeli duruşu dayatıyorum: Tanrı önünde titriyorum. Titreme arzusunu sonsuzluğa taşıyorum!

İnsani akıl (sınır), kendisine sınır konan hedef tarafından bile aşılmışsa, E.'nin aklı başarısızlığa uğruyorsa, beni de yok edecek olan aşırılığa

uyum göstermekten başka bir şey yapamam. Ama beni yakan aşırılık aşkın içimdeki uyumudur ve Tanrı önünde değil, aşktan titriyorum.

Ormanın insansız sessizliğinde, karanlık, yüklü bulutların kurşuni, bunaltıcı ışığı altında, ardından Adalet ve İntikam gelen Suç'un gülünç görünümüyle, kaygı içinde ilerleyişime neden olan neydi? Ama pek hoş güneşin altında ve yıkıntıların çiçeklenmiş yalnızlığı içinde, sonunda karşıma çıkan şey –Antiller'den gelmiş bir kuşun alacalı bulacalı tüyüyle bezenmiş, küçük, alaycı– bir kuşun şakıması ve uçuşudur! Ve, sanki kavranamayan kavranmışlık beni tek ayak üzerinde tutuyormuş gibi imkânsız ışıktan bir hale içinde yüzen soluğumu tutarak geri döndüm.

Ezeli bir yokluğun ortaya çıkaracağı D. sanki bir düş sessizliğiymiş gibi.

Gizlice içeri girdim: Hayranlıktan büyülendim. Bana, önceki gün kardeşimi gizlemiş olan bu ev bir solukla yıkılırmış gibi geldi. Bu ev de D. gibi gizlenecekti; arkasında, dünyada hiçbir şeyin daha esritici olmadığı bir boşluk bırakarak.

Biraz önce, bir kez daha kardeşimin odasına girdim.

Ölümün berrak kokusunun duyuları coşturduğu, parçaladığı ve korkutuncaya dek gerginleştirdiği uzamın boş bir bölümünde, ölü, ben ve ev, dünyanın dışında asılıydık.

Eğer yarın –çınlayan– kolay sözlerin dünyasına girersem, bir hayaletin kendine insan süsü vermek istemesine rağmen yapmak zorunda olduğu gibi gizlenmek zorunda kalırım.

Parmak uçlarımda ilerliyordum, E.'nin kapısından uzakta değildim: Hiçbir şey duymadım. Odanın önündeydim. Pencere yarı aralıktı ve onu, hayasızca siyah dantelli bir korse giyinmiş, uzun bedeniyle halının üzerinde hareketsiz uzanmış olarak görebildim.

Ahtapot kolları gibi, terk ediş içinde yayılmış, her yana ışıklar saçan kollar, bacaklar ve saçlar; bu ışıldamanın merkezi, yere dönük bir yüz değil, uzun çorapların çıplaklığını iyice öne çıkardığı derinlemesine çatlak olan diğer yandı.

Zevkin yavaş akışı bir noktada kaygının akışı ile aynıdır; esrimenin akışı her iki akışa da yakındır. Eğer E.'yi dövmek istediysem bu şehvetli bir arzunun sonucu değildi: Dövmeyi ancak tükenmişken arzuladım, yalnızca zayıflığın zalim olduğunu sanıyorum. Ama, ölünün yakınlığının beni içinde tuttuğu esriklikte, ölümün *çekiciliği* ile çıplaklığınki arasındaki tedirgin edici benzerliği hissetmezlik edemem. D.'nin cansız bedeninden bulanık bir sınırsızlık duygusu yayılıyordu ve belki de bu aysı durgunluk yüzünden, halının üzerindeki E. için de aynı şey söz konusuydu.

Terasın korkuluğundan eğildiğimde, bacaklardan birinin hareket ettiğini gördüm: Ölü bir bedenin, bu hafif reflekse sahip olacağını düşünebilirdim. Ama, bu anda, onun ölümü, *olup bitene* ancak önemsiz bir farklılık ekleyecekti. *Dehşetten esrimiş* bir halde merdivenleri indim; bunun belirli bir nedeni yoktu, ama yapraklarından hâlâ yağmur suları damlayan ağaçlar altında, sanki bu kavranılamaz dünya bana ölümün ıslak gizini iletiyormuş gibiydi.

Bu inleme –gözyaşları haline gelmeden yükselen bu hıçkırık– ve bu sonsuz çürümüşlük duyumunu mutlu anlardan, dehşet anları ile karşılaştırılan bu anlardan... daha az *arzulanır* kılan nedir? (Saçma zevkler tasarlıyorum, hâlâ ılık bir kayısı turtası, anlamsız arı vızıldamalarıyla uğuldayan güneş altında bir akdiken çalısı.)

Ama yokluğumda, E.'nin ölünün odasına giderken bu şenlik süslerini takacağından kuşkum yok. Bana kardeşimle olan yaşamından söz ederken onun kendisini böyle soyunmuş olarak sevdiğini söylemişti.

Onun ölünün odasına gitmiş olduğunu düşünmek tam anlamıyla kalbimi sıkıştırıyor...

Kendine geldiğinde hıçkırıklara boğulmuş ol-

malıydı: Hayal meyal görülen bu imge ne ölümün, ne de dayanılmaz bir şehvetliliğin imgesidir; o, bir çocuğun üzüntüsüdür.

Yanlış anlamaların, yanılgıların, cam üzerindeki çatal gıcırdamalarının gerekliliği; tüm bunlar, tıpkı bir peygamberin kötülüğün yaklaştığını bildirmesi gibi, bir çocuk umutsuzluğunu duyuruyordu...

E.'nin kapısının önünden yeniden geçerken kalbim çarpmadı; hiçbir şey işitilmiyordu. Hiç umudum yoktu ve çaresizlikten duyduğum korku içimi kemiriyordu. Aklı başına gelmiş, hayata geri dönmüş E.'yi tembelce arzulamaktan başka bir şey gelmez elimden.

İmparatorluk

Ben de kendimi düşmeye bırakacak mıyım?

Eninde sonunda, yazmak kafamı karıştırıyor.

Öyle yorgunum ki eriyip yok olmayı düşlüyorum.

Herhangi bir anlamdan yola çıkarsam, bu anlamı yok ederim... veya sonunda anlamsızlığa varırım.

Beklenmedik kemik parçası: Büyük iştahla çiğniyorum...

Ama erimiş biri olarak anlamsızlıkta nasıl kalınır? Bu yapılamaz. Bir anlamsızlık, ötesi yok, herhangi başka bir anlama varır

geride bir kül, bunama tadı bırakarak.

Aynada kendime bakıyorum: Yorgun gözler, sönmüş bir izmarit havası.

Uyumak istiyordum. Ama biraz önce, E.'nin penceresini kapalı görmek kalbime bir hançer sapladı ve dayanamadığımdan, yazı yazdığım yatağa uzanmış, uyanık duruyorum. (Gerçekte beni kemiren, hiçbir şeyi kabul edememektir. Açık

pencereden onu yerde gördüğümde zehir içmiş olmasından korkmuştum. Artık yaşadığından kuşku duymuyorum, çünkü pencere kapatılmış; ama onun ne ölüsüne ne dirisine katlanabilirim. Kapalı pencere veya kapılara sığınarak benden kaçmasını kabul edemem).

Kendimi mutsuzluk düşüncesi içine kapatmıyorum. Göğü dolduran, yavaş bir hızla oluşan ve dağılan, istila etme gücünü dayanıksızlıktan ve parçalanmadan alan bir bulutun özgürlüğünü düşlüyorum. Bu aşırı kaygı olmasaydı ezici gelecek mutsuz düşüncelerimin, yenik düştüğüm anda bana imparatorluğu sunması gerektiğini böylelikle söyleyebilirim kendime...

[Sonsöz]

Gece boyunca sık sık uyandım. Uyku, başlangıçta bir sarhoşluk gibiydi: Uyurken dünyanın sağlamlığının yerini uykunun hafifliğine bıraktığını sandım. Bu alaycı kayıtsızlık hiçbir şeyi değiştirmeyecekti: Her şeyin peşini bırakmışlığın içinde ertelenmiş arzunun ateşliliği, onu sıkıntı içinde tutan frenlerden kurtulmuş olarak yeniden doğuyordu. Ama uyumak belki de eksik bir zafer imgesidir ve bizi kendimizden geçirtecek özgürlük uykuda gizlidir Yuvaları çökmüş karınca gibi artık mantıksal bir yolu kalmamış olan ben, hangi koyu dehşetin kurbanı oldum? Bu kötü düş dünyasındaki her düşüş, yalnızca bu, ölümün tam bir deneyimidir (ama, uyanışın kesin aydınlığı yoktur).

Bu uyku bataklığının çok tasa vermemesi eğlendirici. Bu bataklığı unutuyoruz ve tasasızlığımızın 'bilinçli' havalarımıza bir yalan niteliği verdiğini görmüyoruz. Şu anda, yakın zamandaki düşlerimin mezbahayı andıran hayvaniliği (çevremdeki her şey yerinden olmuş, ama sakinleşmeye razılar) bende ölüme 'tecavüz etme' duygusunu uyandırıyor. Benim gözümde artık herhangi bir şeyin pastaki taşkınlıktan başka bir değeri yoktur; güneş altında dünyanın küflenmekten pek kurtulamamasının kesinliğinden başka bir şey de yoktur. Yaşamın gerçeği kendi zıttından ayrılamaz ve

ölümün kokusundan kaçsak da, 'duyuların yolunu şaşırması' bizi ölüme bağlı mutluluğa götürür. Bunun nedeni ölüm ile yaşamın sonsuz yenilenmesi arasında fark olmamasıdır· Tıpkı bir ağacın köklerin görünmez ağı ile toprağa tutunması gibi biz de ölüme tutunuyoruz. Ama biz, köklerini yadsıyan 'ahlaklı' bir ağaca benziyoruz. Bize anlamsız gizi veren acının kaynağına safça ulaşamasaydık, gülüşün coşkunluğuna sahip olamazdık: Hesabın donuk yüzü olurdu yüzümüzde. Müstehcenlik yalnızca acının bir biçimidir, ama fışkırmaya o kadar 'hafifçe' bağlanmıştır ki, tüm acıların içinde en zengin, en çılgın, arzuya en uygun olanı odur

Bu devinimin yoğunluğu içinde onun anlaşılmaz olması, kimi kez bulutlara eriştirmesi, kimi kez kum üzerinde cansız bırakması önemli değildir. Parçalanmış olarak, benim yenilgimden ebedi bir sevinç kaynağının çıktığını düşlemek zayıf bir teselli olacaktır Gerçekten de, kanıtlara boyun eğmek zorundayım: Sevincin çatlaması ancak bir koşulla olur: Acı akışının hiçbir şekilde daha az korkunç olmamasıyla. Büyük mutsuzluklardan doğan kuşku, aksine, yalnızca zevk alanları, tüm mutluluğu, ancak mutsuzluğun karanlık halesi içinde biçim değiştirmiş olarak tanıyabilenleri aydınlatır Öyle ki akıl belirsizliğe çözüm değildir· Aşırı mutluluk ancak sürdüğünden kuşku duyduğumda olanaklıdır; aksine, mutluluktan emin olduğum an,

ağırlık haline gelir. Böylece, aklı başında olarak ancak belirsizlik ortamında yaşayabiliriz. Diğer taraftan mutsuzluk ile sevinç arasında asla tam bir fark yoktur: Dolanıp duran mutsuzluk bilinci her zaman vardır ve dehşette bile mümkün olan sevincin bilinci tamamen yok olmamıştır· Acıyı baş döndürücü biçimde arttıran odur, ama buna karşın işkencelere katlanılmasını sağlayan da odur. Oyunun bu hafifliği, şeylerin belirsizliği içinde öyle iyi verilmiştir ki, bu oyunları ciddiye aldıklarında tedirgin insanları küçümseriz. Kilisenin hatası, ahlaktan ve dogmalardan çok, bir oyun olan trajik ile çalışma belirtisi olan ciddiyeti birbirine karıştırmasındadır.

Buna karşın, uyurken düşte acı çekmeme neden olan bu insanlıkdışı boğulmalar, hiçbir ciddi özellikleri olmadığından, verdiğim karar için uygun bahaneydiler. Boğulduğum anı anımsadığımda, acı bana bir tür tuzak kurmuş gibi geliyor; bu olmasa, düşünce tuzağı 'kurulamazdı' O an bu hayali mutsuzluk üzerinde takılıp kalmak ve bu mutsuzluğu göğün saçma genişliğine bağlarken, düşüncesizlik ve 'kaygı yokluğu'nda, bir sıçrayıştan ibaret olan kendime ve dünyaya ilişkin bir kavramın özünü bulmak hoşuma gidiyor. Ölen kardeşimle tuhaf bir biçimde oyun oynayan çılgın, vahşi ve ağır bir senfoni içinde, düşümde, sırtımın oyuğuna biraz önce girmiş –öyle korkunç bir şekilde ki, bağırsaydım bile sesim çıkmazdı– bir par-

mağın düşmanca ve sert ucu bir öfkeydi, asla böyle olmamalıydı ama böyleydi, acımasızdı ve bir sıçrayışın özgürlüğünü 'gerektiriyordu.' Parmağın acımasız vahşetinin arttırdığı şiddetli bir öfke içinde her şey buradan çıkıyordu: İşkencemde, içinde uyanılan dayanılmaz acıya erişmeyen, ondan koparılmayan hiçbir şey yoktur. Ama, bu uykudan uyandığımda, E., karşımda, ayakta bana gülümsüyordu: Aynı giysi vardı üzerinde, daha doğrusu odasında uzandığı zamanki aynı giysisizlik. Düşümden çok kötü uyandım. Bir markizin sepet etekliği içindeki rahatlığıyla, tanımlanamayan bir gülümseyiş, sıcak ses tonu beni hemen yaşamın zevklerine teslim etti: – Monsenyör, tenezzül ederler mi? dedi bana. Giysinin tahrik ediciliğine hangi rezilliği eklediğini bilmiyorum. Ama sanki bir an bile bir komediyi sürdüremeyecekmiş gibiydi, apış arasındaki kılları gösterdi hemen ve boğuk bir sesle sordu: – Sevişmek istiyor musun?

Fırtınalı, masalsı bir ışık demeti odamı dolduruyordu: Bir ejderhaya saldıran silahlı, genç ve aydınlık bir Aziz Georges gibi üstüme atladı, ama bana yapmak istediği kötülük giysilerimi çıkarmaktı ve yalnızca bir sırtlanın gülümseyişiyle donanmıştı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ORESTES

Orestes
göğün damlası
yaşamın gaydası

sayısız saplantının
örümceklerin gecesi
gözyaşlarının acımasız oyunu
ey güneş, göğsümde ölümün uzun kılıcı

dinlen kemiklerim boyunca
dinlen sen şimşeksin
dinlen engerek yılanı
dinlen kalbim

aşkın ırmakları kanla pembeleşiyor
rüzgârla dağıttı katil saçlarımı.

Şans, ey solgun tanrısallık
kalpte gürleyen
şimşeğin gülüşü
görünmeyen güneş
çıplak şans

şans uzun beyaz çoraplarda
şans dantel gömlekte

Uyuşmazlık

Bin ev yıkılıyor
yüz sonra bin ölü
çıplak kadının penceresinde.

Açık karın
baş yukarda
uzun bulut kümelerinin yansıması
devasa göğün görünümü

Göğün yüksek karanlığından
daha yüksekte
çılgın bir açılışta
daha yüksekte
ölgün bir ışık sızıntısı
ölümün halesidir.

Kana açım
kanlı toprağa açım
balığa açım öfkeye açım
pisliğe açım soğuğa açım

Ben

Ölgün ışığa susamış yürek
okşamaları tutumlu kullanan karın
sahte güneş sahte gözler
vebayı besleyen sözcükler

toprak soğuk bedenleri sever.

Donmuş gözyaşları
kirpiklerin kaypaklığı

ölü dudakları
kefareti ödenemeyen dişler

yaşam yokluğu

ölüm çıplaklığı

Yalandan, duyarsızlıktan, dişlerin takırdamasından, anlamsız mutluluktan, gerçeklikten,

körleştirici yaşamın reddedişin birikmesinden doğan en küçük parçası kuyunun dibinde, ölümün dişe dişliğinde,

bu parçadan kaçıyorum, o diretiyor; alna şırınga edilen birazcık kan gözyaşlarıma karışıyor ve uyluklarımı yıkıyor,

aldatmadan, yüzsüz cimriliklerden doğmuş en küçük parça,

kendine ilgisizliği göğün yüksekliğinden daha az değil,

ve celladın, çığlıksız bırakan patlamanın katışıksızlığı.

Sahte bir uykunun oynadığı
bir tiyatroyu kendi içimde açıyorum
amaçsız bir hile
beni terleten bir utanç

umut yok
ölüm
üflenen mum.

Bu arada, çığlıklarım ve yaşamım arasındaki zaman farkını hissetmiş olmaktan şaşkın, Ekim Geceleri'*ni okudum. Aslında kabarelerle, küçük şeylerle mutlu olan Gérard de Nerval gibiyim (daha mı ikircil?). Tilly'de, köylülerden hoşlanışımı anımsıyorum; yağmurlardan, çamurdan, soğuktan çıktıktan sonra, barın erkeksi kadınları şişeleri ve iri yarı çiftlik hizmetçilerinin (çamurlu botlar giyen sarhoşlar) burunlarını elliyorlardı; gece, varoş şarkıları kaba gırtlaklarda ağlıyordu, avluda şişman kadınlar, osuruklar, gülüşler ve kızlar gidip geliyordu. Kirli (ve buz gibi) bir odada yatarak onları dinlerken, not defterime bir şeyler çiziktirmek beni mutlu ediyordu. Can sıkıntısının gölgesi bile yoktu, çığlıkların sıcaklığından, şarkıların büyüsünden mutlu oluyordum: Melankolileri insanı soluksuz bırakıyordu.*

Tapınağın Çatısı

Artık hiçbir şeyin beni vazgeçiremeyeceği kesin bir savaş duygusu. Savaşı engelleyemeyeceğimden emin olmak beni korkutuyor.

Yanıt: "Soruyu unutmalıyım?" olmasın sakın?

Dün ayna karşısında kendi kendime konuşmuşum gibi geldi bana.

Şimşeğin ölgün ışıkları kadar uzakta, sıkıntının götürdüğü bir bölgeyi görmüşüm gibi geldi bana Bir tümceyle gelen bir duygu. Tümceyi unuttum: Görünür bir değişime eşlik etti, tıpkı düşen bir tetiğin bağları koparması gibi.

Doğaüstü bir varlığın hareketi kadar umut kırıcı bir geri çekilme gördüm.

Kötü niyetten bu kadar ayrı, bu kadar zıt başka bir şey yok.

İddialarımı yok etmenin imkânsızlığını bir vicdan azabı gibi hissediyorum.

Sanki dayanılmaz bir tür baskı bizi rahatsız ediyormuş gibi.

Şansın ansızın, ama gecenin belirsizliği içinde algılanamadan gelmesinin istendiği –titreten arzu– yine de duyumsanıyor Ve bu arzu ne kadar güçlü olursa olsun ben yalnızca sessizliği gözlemleyebilirim.

Gecenin içinde yalnız, bu güçsüzlük duygusuyla ezilmiş olarak okumayı sürdürdüm.

Bérénice'in tamamını okudum (daha önce hiç okumamıştım). Yalnızca önsözdeki bir tümce dikkatimi çekti: trajedinin tüm zevkini oluşturan bu görkemli hüzün." Kuzgun'u Fransızcasından okudum. Bulaşıcı hastalığa dokunmuşum gibi yerimden fırladım. Ayağa kalktım ve kâğıt aldım. Masaya giderken hissettiğim coşkulu telaşımı anımsıyorum: Yine de, sakindim.

Şöyle yazdım:

İlerledi
bir kum fırtınası
diyemem ki gecede
toz halindeki bir duvar gibi
veya bir hayaletin örtüler içerisindeki kasırgası gibi
ilerledi
bana dedi ki
neredesin sen
seni kaybetmiştim
ama onu hiç görmemiş olan ben
soğukta bağırdım
kimsin sen bunak kadın

ve neden
beni unutmamış gibisin
o anda
yere düştüğünü duydum
koştum
bitmez tükenmez bir alanı geçtim
düştüm
alan da düştü
sonsuz bir hıçkırık olan alan ve ben
düştük

yıldızsız gece
boş, bin kez sönmüş
böyle bir çığlık
sende hiçbir zaman
bu kadar uzun bir düşüşe
neden olmadı.

Aynı zamanda aşk beni yakıyordu. Sözcüklerle sınırlanmıştım. Arzulanan ve soyunmuş –ama ulaşılamayan– bir kadının yanındaymışım gibi boşluğun içinde aşktan tükendim. Tek bir arzu bile dile getiremeden.

Sersemleme. Saate ve yorgunluğa rağmen yatağa gitmem imkânsız. Bundan yüz yıl önce Kierkegaard'ın söylediği, "Biraz önce bir oyun oynanmış tiyatro ka-

dar boş kafam," sözünü kendim için söyleyebilirdim.

Gözlerimi önümdeki boşluğa diktiğimde hemen şiddetlenen, aşırılaşan bir dokunuş beni bu boşluğa bağlıyor Bu boşluğu görüyordum ve hiçbir şey görmüyordum, ama boşluk beni kucaklıyordu.

Bedenim büzüldü. Bir nokta halini alana kadar kasıldı. Sürekli bir parıltı, bu iç noktadan boşluğa doğru gidiyordu. Yüzümü buruşturuyor ve dudaklarım aralık, dişlerimi göstererek gülüyordum.

Kendimi ölüler evine atıyorum.

Gece çıplaklığım
yıldızlar dişlerim
beyaz güneşi giyinerek
kendimi ölüler evine atıyorum.

Ölüm küçük bir dul gibi
kalbime yerleşiyor
hıçkırıyor ölüm alçak ölüm
korkuyorum kusabilirim

dul kadın göğe kadar gülüyor
ve kuşları parçalıyor.

Ölümümde
yıldızların at dişleri
ölü ben'e gülerek kişniyor

kazınmış ölüm
nemli mezar
çolak güneş

ölü dişli mezarcı
beni yok ediyor

kuzgun uçuşlu melek
sana şükürler olsun
diye bağırıyor

tüm evrende
tabutların boşluğu
kendimin yokluğuyum

sevincin boruları
anlamsızca çalıyor
ve göğün beyazı patlıyor

ölümün gürlemesi
evreni dolduruyor

çok fazla sevinç
tırnakları ters döndürüyor.

Sonsuz derinlikte
gördüğüm gökyüzünden farklı
titreşen bu ışık noktalarını değil de
tan gibi kör eden
bir gökten daha büyük
alev sellerini taşıyan
çölleşmiş enginliği
hayal ediyorum

kırıklarla zebralaşmış
biçimsiz soyutlama
unutuşların boşlukların
yığılması
bir taraftan özne BEN
ve diğer taraftan nesne
içinde ağlarken dökümtüleri
güçsüzlükleri
hıçkırıkları
düşüncelerin uygunsuz horoz çığlıklarını
attığım

ölü kavramların lime lime edilmiş evreni

bir sandık sahte diş gibi
sonsuz kendini beğenmişliğin fabrikasında
ey üretilmiş hiçlik

sandığa eğilmiş BEN
isteği kusma isteğim
olan BEN

ey başarısızlık
beni uyutan esrime
bağırdığımda
artık ben yokken
olan ve olacak olan sen
sağır X
kafamı kıran
dev tokmak.

Pırıltı
göğün yukarısı
dünya
ve ben.

Kalbim sana yıldızı tükürüyor
eşsiz kaygı
kendime gülüyorum ama üşüyorum.

Orestes Olmak

Oyun masası, geçici imkânların alanı üzerine bir zar gibi atılarak içine düştüğüm bu yıldızlı gecedir.

'Onu kötü bulma'ya hakkım yok.

Gecenin içinde kör bir düşüş olarak, kendime rağmen istencimi aşıyorum (bu istenç bende yalnızca bir veridir); ve korkum sonsuz bir özgürlüğün çığlığıdır.

'Sabit ve verili' doğayı bir sıçrayışta aşmamış olsaydım yasalar tarafından tanımlanmış olacaktım. Ama doğa benimle oynuyor, beni daha uzağa, alçakgönüllülerin onu sevmelerini sağlayan sınırlardan, yasalardan öteye atıyor.

Bir oyunun sonucuyum, ben olmasaydım, bu oyun olmayacaktı, olamazdı.

Bir büyüklüğün içinde, bu büyüklüğü aşan bir fazlalığım. Mutluluğum ve hatta varlığım, bu aşırılık özelliğine bağlı.

Aptallığım, Tanrı'nın karşısında, diz çökmüş kurtarılabilir doğayı kutsadı.

Olduğum şey de (sarhoş gülüşüm, mutluluğum) bir o kadar oynanmış, rastlantıya bırakılmış, geceleyin kapıya konmuş, bir köpek gibi avlanmıştır.

Hakikat rüzgârı, sofunun uzattığı yanağa atılan bir tokat gibi yanıt verir.

Yürek başkaldırdığı ölçüde insanidir (bu şu demektir: İnsan olmak 'yasaya boyun eğmemek'tir).

Bir şair doğayı tam olarak doğrulamaz – kabul etmez. Gerçek şiir yasaların dışındadır. Ama şiir, sonunda, şiiri kabul eder

Şiiri kabul etmek onu karşıtına dönüştürdüğünde (şiir bir kabul edişin aracısı haline gelir!) evreni aşmamı sağlayacak sıçrayışı engellerim, verili dünyayı doğrulayıp, onunla yetinirim.

Beni çevreleyen şeye katılmak, kendimi açıklamak veya dipsiz gecemin içinde yalnızca bir çocuk masalı görmek (kendime, kendimden fiziksel veya mitolojik bir imge vermek)! hayır!...

Oyuna karşı çıkacaktım...

Reddediyorum, başkaldırıyorum, ama kaybolmak niye? Hezeyan içinde olsaydım, sadece doğal oluruum.

Şiirsel hezeyanın doğada yeri vardır. Doğayı doğ-

rular, onu süslemeyi kabul eder. Reddetme, başına gelen şeyi ölçen açık bilince aittir.

Çeşitli imkânlar arasındaki açık ayrım, en uzağın sonuna gitme yetisi, sakin dikkate bağlıdır. Kendi dönüşsüz oyunum, her verinin ötesine gidiş, yalnızca bu sonsuz gülüşü değil, aynı zamanda bu yavaş meditasyonu da (saçma, ama aşırılığı nedeniyle) gerektirir.

Alacakaranlık ve ikircilliktir bu. Şiir hem geceden, hem de gündüzden uzaklaştırır. Şiir, beni bağlayan bu dünyayı ne sorgular, ne de harekete geçirir.

Tehdit burada varlığını sürdürmektedir: Doğa beni yok edebilir, beni kendine indirgeyebilir, ondan daha uzakta oynadığım ve benden sonsuz çılgınlık, sevinç ve uyanış bekleyen oyunu ortadan kaldırabilir.

Gevşeme oyundan çıkar; aşırılık da dikkatten. Güleç coşku, akıldışı sıçrayış ve sakin bilinçlilik, şansın veya yaşamın kendisini terk ettiği güne kadar oyuncudan istenen şeylerdir

Şiire yaklaşıyorum: ama ondan yoksun kalmak için.

Doğanın sınırını aşan oyunda, benim doğayı aşmamın veya doğanın kendisini benim içimde aşmasının önemi yoktur (belki de doğa tümüyle kendiliğinden aşırılıktır); ama zamanla, aşırılık, sonunda şeylerin düzenine dahil olur (o an ölürüm).

Açık bir imkânsızın içinde bir imkân görmek için, öncelikle tersi bir durumu tasarlamam gerekti.

Kendimi yasal düzene indirgemek istediğimi varsaysak bile, buna tam olarak varma şansım çok az: tutarsızlıkla –mutsuz kesinlikle– günah işleyeceğim...

Aşırı kesinlikte, düzen gereksinimi öyle büyük bir gücü elinde tutar ki, bu gereksinim kendi karşıtına dönüşemez. Gerçek sofuların (gizemcilerin) deneyiminde, Tanrı'nın kişiliği ahlaksız bir anlamsızlığın zirvesinde yer alır: Gerçek sofunun aşkı –özdeşleştiği– Tanrı'da, kişisel olarak üstlendiğinde tiksintiyle diz çöktürecek bir aşırılığı gerçekleştirir.

Düzene indirgeme her bakımdan başarısızlığa uğrar: biçimsel (aşırı olmayan) sofuluk tutarsızlığa götürür. O halde bunun tersi bir girişimin şansı vardır.

Onun, (bitmeyen gülüşlerin, bulantıların) dolambaçlı yollarından yararlanması gerekir. Bu şeylerin oluştuğu düzlemde her öğe sürekli kendi karşıtına dönüşür. Tanrı birdenbire 'korkunç büyüklüğü' üstlenir. Veya şiir, süslemeye kayar. Onu kavramak için her çabalayışında, beklentimin nesnesi kendi karşıtına dönüşür.

Şiirin parıltısı, ölümün düzensizliğinde eriştiği anların dışında ortaya çıkar.

(Ortak bir uyum, şiirin parıltısına başarısızlığın parıltısını ekleyen iki yaratıcıyı ayrı yerlere yerleştirir. Belirsizlik onların adlarına bağlıdır, ama her ikisi de kendi karşıtına, şiirden nefret duygusuna dönüşen şiirin anlamını yok eder. Şiirin anlamsızlığına yükselmeyen şiir, şiirin boşluğundan, güzel şiirden başka bir şey değildir.)

Bu yılanlar kimin içindir?

Meçhul ve ölüm... bu tür yollarda yeterince dayanıklı olan tek şeye, uyuşuk sessizliğin yokluğunda. Bu kör meçhul içinde yok oluyorum (imkânların akılcı tükenişini reddediyorum).

Şiir, kendinin bilgisi değildir, uzak bir ihtimalin (daha önce var olmayanın) deneyimi hiç değildir; erişilebilir imkânların sözcükleri yoluyla basit bir çağrışımdır.

Çağrışımda deneyime göre, (esas olarak felce uğramış) deneyimden uzak, ama sonsuz bir kolaylığın ve zenginliğin üstünlüğü vardır.

Çağrışım aşırı olmadığında deneyim akılcıdır. Çağrışımın güçsüzlüğü midemi bulandırdığında, deneyim, benim çılgınlığımdan itibaren başlar

Şiir, geceyi, arzunun aşırılığına açar. Şiirin yıkımlarından arta kalan gece, bende bir reddedişin –dünyayı aşmaya yönelik çılgın istencimin– ölçüsüdür. Şiir de bu dünyayı aşmaktadır, ama beni değiştiremez.

Kurmaca özgürlüğüm, doğal öğenin zorlamasını yıkmak yerine güvence altına alır. Eğer bununla yetinseydim, zamanla bu öğenin sınırına boyun eğmiş olurdum.

Bununla yetinenin yoksulluğunu görüyor ve dünyanın sınırını sorun haline getirmeyi sürdürüyordum; kurmacanın kolaylığına uzun süre katlanamazdım: Onun gerçekliğini istedim ve delirdim.

Yalan söyleseydim, dünyanın sözel olarak aşılmasında, şiirin düzleminde kalırdım. Dünyanın körcesine gözden düşmesinde diretseydim, benim gözden düşüşüm sahte olurdu (aşma gibi). Bir anlamda, dünya ile uyumum derinleşiyordu. Bilerek yalan söyleyemediğim için delirdim (gerçeği bilmeme gücüne sahip oldum). Veya bir hezeyanın komedisini yalnızca kendim için oynamayı bilmediğimden, daha da delirdim, ama içsel olarak: Geceyi denedim.

Şiir basit bir dolambaçtı: Şiir aracılığıyla söylem dünyasından kurtuldum, kendim için doğal dünya haline geldim, onunla birlikte içine girdiğim bir tür mezarda imkânın sonsuzluğu, mantıksal dünyanın ölümünden doğuyordu.

Mantık ölürken çılgın zenginlikler doğuruyordu. Ama çağrıştırılan imkân gerçekdışından başka bir şey

değildir, mantıksal dünyanın ölümü gerçekdışıdır, bu görece karanlığın içindeki her şey bulanık ve kaçıcıdır. Burada, kendimle ve başkalarıyla alay edebilirim: Tüm gerçek değersizdir, her değer gerçekdışıdır! Yalan mı söylüyorum, yoksa delirdim mi bilmiyorum, üstü kapalılığın bu kaçınılmazlığı ve kolaylığı buradan kaynaklanıyor. Gecenin zorunluluğu bu mutsuz durumdan kaynaklanıyor.

Gece buradan ancak dolanarak geçebilir.

Her şeyin sorgulanması, boşluğa bağlı olamayacak bir isteğin aşırılığından kaynaklanıyordu!

İsteğimin nesnesi ilk olarak yanılsamaydı ve ikinci olarak ancak yanılsamazlığın boşluğu olabilmiştir.

Arzusuz sorgulama biçimseldir, duyarsızdır. "İnsanla aynı şey," demenin nedeni sorgulama değildir.

Şiir, meçhulün gücünü ortaya çıkarır. Ama meçhul, bir arzu nesnesi değilse, anlamsız bir boşluktur yalnızca. Şiir ara terimdir, malûm olanı meçhul olanın içinde gizler: Körleştirici renklerle ve bir güneş görünümüyle bezenmiş meçhuldür.

Can sıkıntısının, sabırsızlığın ve aşkın oluşturduğu binlerce figürden büyülenmiş. Şimdi arzumun yalnızca

bir nesnesi var. Bu binlerce figürün ötesi ve gece.

Ama gecenin içinde arzu yalan söyler ve böylece gece, arzunun nesnesini ortaya çıkarmaktan vazgeçer. 'Gecenin içinde' sürdürdüğüm bu varoluş, sevdiğinin ölümü karşısındaki âşığın, Hermione'un intiharını öğrenen Orestes'in varoluşuna benzemektedir. Bu varoluş, gece olduğunda, 'beklediği şeyi' fark edemez.

Georges Bataille

İmkânsız

Georges Bataille, felsefi-erotik bir anlatı, şiirler ve şiir üzerine bir yazıyla temel kavramı imkânsız'ın olabilirliklerini ve olamazlıklarını araştırıyor. Bütün gerekliliklerin, temellerin, ilkelerin geleceğin belirsizliğinde anlamlarını nasıl kaybettiğini, kaybetmeye mahkum olduğunu gösteriyor. Çünkü ona göre, "felsefe imkânsızın anlamıdır." İmkânsız, görünmeyen bir hedefe doğru bir hareketi betimleyerek geleneksel felsefede şansa, öngörülemeyene yer açıyor.

"İnsanlık çifte perspektifle karşı karşıya: bir tarafta denetlenemez zevk, dehşet ve ölüm –kesin olarak şiirin perspektifi– ve öte tarafta bilimin ya da yararlığın gerçek dünyasının perspektifi."

Georges Bataille

ISBN 975-7942-71-5
9 789757 942719